VIENYBĖ

LXVIII M., 27 Nr. 412 BEDFORD AVE., BROOKLYN 11, N. Y. LIEPOS (JULY) 9 D., • KAINA 10c.

Ši Vinco Krėvės-Mickevičiaus nuotrauka daryta prieš keletą metų Philadelphijoje. Deja, tos nuoširdžios šypsenos jo veide jau nebematysime... Mirusiojo kūnas laidojamas šį šeštadienį, liepos 10 d., iš Bigenio koplyčios, 4311 Wharton St., Philadelphia, Pa. Vienybė, kuriai velionis bendradarbiavo, reiškia užuojautą našlei, dukteriai ir žentui.

MIRĖ RAŠYTOJAS VINCAS KRĖVĖ—MICKEVIČIUS

Atvykęs į Jungtines Valstybes, Krėvė profesoriavo Pennsylvanijos universitete. – Pasitraukęs iš akademinio darbo, rašytojas gyveno Philadelphijos priemiestyje ir rūpinosi tik savo kūryba.

Liepos 7 d. 6 val. ryte, Springfield Pa., Philadelphijos priemiestyje, staiga mirė rašytojas Vincas Krėvė-Mickevičius.

Vincas Krėvė-Mickevičius, vienas pačių žymiausių mūsų rašytojų, gimė 1882 m. spalio 19 d. Subartonių kaime, Merkinės valsčiuje, Trakų apskrityje. Jo tėvai, Juozas ir Marė Mickevičiai, vietos žmonių vadinami Mickeliais ir Krėviais, buvo ūkininkai. Vincas, vyriausias Mickevičių sūnus, mokėsi namie, Merkinėje, Vilniuje, Petrapily, Kazaniuje, Kijeve, Lvove ir Vienoje. Gavęs filosofijos daktaro laipsnį, Vincas Krėvė-Mickevičius 1908 m. Kijevo universitete laiko valstybinius kvotimus ir už rusiškai parašytą mokslo veikalą, "Indoeuropiečių tėvynė ir jų kilmė", laimi didįjį aukso medalį. 1911 m. Kijevo universitete jis gina disertaciją apie Buddos ir Pratjekabuddos vardų kilmę ir gauna lyginamosios kalbotyros magistro laipsnį. Baigęs akademinius mokslus, Vincas Krėvė gauna rusų kalbos ir literatūros mokytojo vietą Baku realinėje gimnazijoje, kur jis išbūna iki 1920 metų, kai tą Užkaukazio respubliką (Azerbaidžaną) užplūsta bolševikai.

Revoliucijos metu Krėvė aktingai dalyvavo socialistų — revoliucionierių (eserų) partijoje ir kurį laiką buvo tos partijos (Baku komiteto) pirmininkas. Vienu laiku jis buvo Baku miesto tarybos narys ir jos sekretorius. Ten jis 1913 m. ir sukūrė šeimą — vedė Marią Oną Rebeką Karak. 1919 m. Lietuvos vyriausybė Krėvę paskiria konsulu Azerbaidžane ir tas pareigas jis eina iki 1920 m. gegužės 12 d. Tada Krėvė grįžta į Lietuvą — dirba Švietimo Ministerijoje, redaguoja Švietimo Darbą ir tos ministerijos leidžiamą literatūros žurnalą Skaitymus. Vėliau jis, kartu su kitais akademikais organizuoja Vytauto Didžiojo Universitetą ir tampa jo dekanu. Lietuvoje gyvendamas, Vincas Krėvė domisi visuomenės ir politikos reikalais. Tapęs Lietuvos Šaulių Sąjungos pirmininku, jis rūpinasi Klaipėdos krašto prijungimu prie Lietuvos ir t.t.

Vincas Krėvė pradėjo rašyti gana anksti, vos 15 metų būdamas. Pradžioje rašė rusiškai ir lenkiškai. Lietuviškai pradėjo rašyti, baigdamas universiteto studijas. Pirmieji jo kūriniai buvo parašyti dzūkų tarme. Dar prieš pirmąjį pasaulinį karą Vinco Krėvės vardas buvo žinomas mūsų literatūroje. Vieni pirmųjų jo veikalų buvo "Gilšė", "Bobulės vargai" ir kitos apysakos, spausdinamos Viltyje, Vaivorykštėje, Bare, Vaire, Santaroje ir Aušrinėje. 1911 m. išleidžiamas pirmasis didesnis dramos veikalas Šarūnas. 1913 m. Vilniuje išleidžiamas "Dainavos šalies padavimai", kurie vėliau buvo pakartoti keliomis laidomis. Be to, jis parašo rusų kalba dramą Šarūnas, kuri vėl'au pasirodo lietuviškai ir pakartotinai statoma Kauno teatre. Beveik visą gyvenimą Vincas Krėvė rašė kapitalinį veikalą "Dangaus ir žemės sūnus", kurio pirmasis tomas išėjo čia, Amerikoje.

Vinco Krėvės gyvenimas buvo gana audringas. Kaip ir visi didieji rašytojai, Krėvė domėjosi politika, kuri jį, deja, nekartą buvo skaudžiai apvylusi. Jis ypač sunkiai išgyveno bolševikų ir nacių okupacijas. Bolševikams užėmus Lietuvą, kaip žinoma, Vincas Krėvė buvo pastatytas Paleckinės vyriausybės priešaky. Tada Krėvė, grįžęs iš Maskvos, kur jis turėjo pasikalbėjimą su Molotovu, savo draugams pasakė: "Tik vienas Dievas tegali išgelbėti Lietuvos nepriklausomybę."

Bolševikų siaubui antrukart grįžtant į Lietuvą, rašytojas Vincas Krėvė-Mickevičius, kartu su tūkstančiais savo tautiečių, traukėsi į Vakarus. Sulaukęs karo pabaigos Austrijoje, Krėvė su šeima atvyko į Jungtines Valstybes ir čia, prof. Senno rūpesčiu, gauna profesoriaus darbą: Pennsylvanijos universitete dėsto slavų literatūrą. Išėjęs į pensiją, Krėvė su žmona gyvena pas dukterį ir žentą Mošinskus ir dirba tik literatūros darbą. Prieš mėnesį laiko velionis suserga ir jam padaroma operacija. Pasveikęs, jis vėl tęsia savo kūrybos darbą. Deja, rašytojo širdis neišlaiko, ir jis liepos 7 dienos rytą amžinai užmerkia akis, nesulaukęs progos grįžti į Lietuvą, kurią jis taip mylėjo.

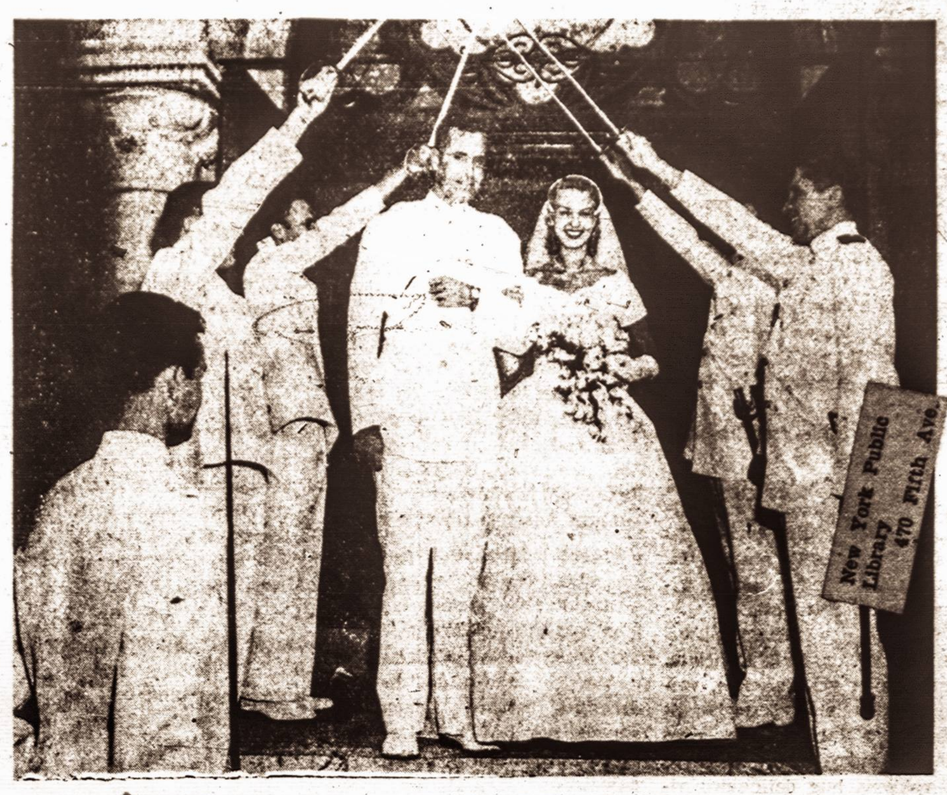

Zeldos Šimėnaitės ir jūrų leitenanto Theodore H. Black vestuvės buvo vienos įspūdingiausių šiame sezone. Santuoka, kaip jau praeitame Vienybės numeryje buvo rašyta, įvyko Scarsdale, N. Y., kur gyvena jaunosios tėvai, Jonas ir Paulina Šimėnai. Paveiksle matoma, kaip jaunavedžiai, pabroliams, taip pat jūrų leitenantams, kardais gerbiant, apleidžia bažnyčią.

W. F. LAUKAITIS Į AUKŠČIAUSIĄJĮ TEISMĄ

Baltimorės laikraštis The Sun praneša, kad vyriausias magistrato teisėjas W. F. Laukaitis W. F. Laukaitis gubernatoriaus McKeldin numatomas skirti į Marylando Aukščiausiąjį teismą.

Teisėjas Laukaitis, kaip žinoma, dabartinėms Baltimorės magistrato valdytojo pareigoms taip pat buvo paskirtas gubernatoriaus McKeldin.

VOS IŠVENGTA KARO PACIFIKE

Tik dabar paaiškėjo, kad prieš tris savaites vos išvengta karo Pacifike. Iš patikimų šaltinių patirta, kad dar iki praeitos savaitės Amerikos jūrų ir oro laivynas Japonijos vandenyse buvo pasiruošęs akcijai. Dabar įtampa sumažėjusi, bet 35 sovietų divizijos ir 700 sprausminių bombonešių tebėra pasiruošę pulti Japoniją.

Trečiojo pasaulinio karo pavojus grėsė tada, kai buvo svarstoma Jungtinių Valstybių intervencijos Indokinijoje klausimas. Sakoma, kad tą pačią valandą būtų atsinaujinęs ir Korėjos karas. Be to, sovietai būtų puolę Japoniją.

Apie tą karo pavojų, kuris dabar yra atslūgęs, Amerikos visuomenė, galima sakyti, nieko nežinojo. Spaudoje tebuvo minima apie galimą Amerikos intervenciją Indokinijoje.

Tam pavojui praėjus, dabar vėl kalbama apie Amerikos kariuomenės atitraukimą iš Korėjos, paliekant 20 Pietų Korėjos divizijų saugoti demilitarizuotą zoną. Manoma, kad tos Pietų Korėjos divizijos galėtų atsilaikyti prieš pusę milijono Šiaurės Korėjos ir Kinijos kareivių.

Lygiai manoma sumažinti Amerikos kariuomenę šiaurinėje Japonijos Hokkaido saloje, paliekant ją saugoti patiems japonams.

Kai dėl Amerikos kišimosi į Indokinijos karą, tai šiandien, kai prancūzai kalba apie paliaubas ir taiką su komunistais, nebėra aktualu. Prancūzai Indokinijoje traukiasi ir, atrodo, jie pasiryžę baigti tą aštuonis metus nusitęsusį karą.

T. Coleman Andrews, Internal Revenue komisionierius, sako, kad federalinė valdžia turėtų sumažinti įšlaidas namų statybos projektams.

APLINK PASAULĮ

● Armijos sekretorius Stevens, nuvykęs į Frankfurtą pareiškė, kad šiuo metu Vakarų Vokietija esanti aprūpinta atominiais pabūklais. Ta pačia proga jis paneigė gandus, kad Jungtinės Valstybės numatančios atšaukti savo kariuomenę iš Vakarų Vokietijos — kai tik ji bus apsiginklavusi.

● Prancūzijos premjeras Mendes-France ruošiasi prašyti parlamento sutikimo siųsti į Indokiniją mobilizuotus vyrus, jei karas ten nebus baigtas iki liepos 20 d. Mat, Prancūzijos įstatymai draudžia siųsti į užjūrio kovos frontą mobilizuotus kareivius.

● Britų kairiųjų vadas Bevan, manoma, pralaimės rinkimus į Darbo partijos iždininkus. Jo paties vadovaujamos angliakasių unijos veikėjai remia Hugh Gaistskell, kurio kandidatūrą į tą vietą palaiko ir kitos unijos.

● Jugoslavija gavo dar 10 milijonų dolerių paramos iš Jungtinių Valstybių. Tai suma, jugoslavai, Amerikoje užsakė didelius kiekius kariškų pabūklų.

● Izraelio parlamentas atmetė dešiniųjų pasiūlymą išvyti Jordano arabus iš jų valdomos Jeruzalės miesto dalies. Taip pat atmesta komunistų rezoliucija, kurioje amerikiečiai ir anglai kaltinami už praeitos savaitės incidentus Jeruzalėje.

● Anglija dar labiau pagyvino prekybinius santykius su Raudonąja Kinija.

● Italijos saugumas susekė šnipų organizaciją, mėginusią perduoti "vienai užsienio valstybei" slaptus NATO dokumentus.

● Amerikos pareigūnai Hong Kong uoste abejoja, ar Kinijos komunistai leis išvykti suimtiesiems amerikiečiams, kaip tai buvo žadėta Genevos konferencijos metu. Iki šiol iš 91 Kinijoje sulaikyto amerikiečio, tepaleista vos keletas.

● Pabėgusio pas australus sovietų slaptosios policijos atstovo Petrovo žmona, liudydama šnipų byloje, pareiškė, kad Maskva organizavusi penktąją koloną, kuri būtų buvusi panaudota Australijoje karo atveju.

● Riaušės prieš prancūzus Tunise ir Morokoje vėl prasidėjo. Nacionalistų puolimo metu Marakeče vienas morokietis nukautas ir vienas sužeistas. Mahdia, netoli Tuniso, teroristai išsprogdino policijos stotį. Policija suėmė 7 teroristus.

● Rytų Vokietijos teismas pradėjo svarstyti aštuonių ūkio prižiūrėtojų bylą. Jie kaltinami be valdžios leidimo paskerdę 3,350 kiaulių ir tuo būdu valstybei padarę 200,000 dolerių nuostolio.

● Naujoji Guatemalos valdžia paskelbė potvarkį, kuriuo draudžiama balsuoti nemokantiems rašyti. Tai esanti viena kovos priemonių prieš komunizmą, randantį sekėjų nerašytinguose kaimiečiuose.

NAUJOSIOS PRANCŪZIJOS VYRIAUSYBĖS SUNKUMAI

"Lažybos" bus laimėtos brangia kaina. – Hanoi naujasis Dien Bien Phu? – Mendes-France nieko naujo neišgalvojo... – Europos Gynybos Bendruomenės planas bus ratifikuotas, arba...

(Vienybės korespondento Europoje)

Šiandien yra beveik tikras dalykas, kad Prancūzijos vyriausybės pirmininkas Mendes-France savo "lažybas" prieš parlamentą, pasižadėdamas iki liepos 20 d. sustabdyti Indokinijos kautynes, bus laimėjęs. Bet kokia kaina?

Beveik taip pat tikra, kad liepos 20 dieną jis galės paskelbti, jog Indokinijoje kautynės sustabdytos. Ar atsitraukimas Tonkine, Raudonosios upės žiotyse, nėra ženklu besiartinančio karo pabaigos?

Šio naujojo Dunkircheno priežasties reikia ieškoti toli praeity. Per aštuoneris metus besikeičiančios Prancūzijos vyriausybės nieko nedarė, vis palikdamos šį klausimą išnarplioti sekančiai vyriausybei.

Ir dabar šio slėnio evakuacija aiškinama strateginiais motyvais, bet tai pasiliks pats liūdniausias Prancūzijos istorijos puslapis.

Sakoma, kad tuo norima sutrumpinti fronto liniją, kad būtų galima geriau priešintis? Tai aišku. Bet kada, kur ir kaip?

Užleidimas komunistams šio ryžių aruodo, ypač lojaliausių Prancūzijai gyventojų (čia gyvena didelis nuošimtis katalikų), mažina Prancūzijos prestižą Azijos tautų akyse — tautų, kurios dar tikėjo, jog ji padės joms išlaikyti laisvę.

Užkulisiuose kuždama, kad šį slėnį Mendes-France pažadėjo Kinijos premjerui Chou En Lai Berne.

Kaip greitai užmirštami svarbūs įvykiai. Atrodė, kad Dien Bien Phu turėjo būti nepamirštama pamoka. Deja, apie jį nebekalbama Prancūzijoje. Lygiai bus užmirštas ir Hanoi, kurio laukia toks pat likimas. Prancūzai kurį laiką padejuos ir paskui pradės kalbėti apie kitus dalykus. O tų "kitų dalykų" yra begalės.

Sakysim, kad ir tas Europos Gynybos Bendruomenės planas, kurį patys prancūzai pasiūlė. Dabar, kai dalis Europos valstybių jį ratifikavo, prancūzai tebedelsia priimti. Jie šiandien įsikalę mintį, kad su šiuo planu vokiečiai nori juos "apstatyti," kad visas pasaulis prieš juos nusistatęs, kad visi jiems nori blogo...

Taip jau yra priimta: kai žmogus pasiekia valdžią, retai kada laikosi savo, dar būnant opozicijoje, padarytų pažadų. Iš Mendes-France buvo laukiama, kad jis sulaužys šią tradiciją, nes tai buvo naujas veidas.

Deja, dalykai dažnai vystosi ne taip, kaip norima, ir šiandien Mendes-France priverstas kitaip kalbėti, negu anksčiau. Ką matome? Jis tęsia senosios vyriausybės politiką.

Jis buvo pažadėjęs duoti "garbingą" taiką Indokinijoje. Bet dabar siunčia pagalbą ekspedicinei kariuomenei, ko seniai reikalavo Bidault ir, greičiausiai, bus priverstas pasirašyti "negarbingą" taiką, nes ši pagalba yra pavėluota.

Jis žadėjo atnaujinti nutrauktas derybas su Tuniso ir Maroko nacionalistais. Dabar gi jo ministeris Fouchet skelbia, kad riaušininkai bus negailestingai baudžiami, ir Tunise jau pašaukti kelių metų rezervistai, ko seniai reikalavo Laniel.

Vadinas, grįžtama į tą patį laikotarpį, koks buvo Genevos konferencijos pradžioje prieš Dien Bien Phu kritimą.

Nenorėdamas pyktis su Maskva ir Pekinu, Mendes-France stengėsi nieko nekalbėti apie CED (Europos Gynybos Bendruomenę). Bet Amerikai ir kitiems kraštams nusibodo žiūrėti į Prancūzijos neryžtingumą.

Po Eisenhowerio pasitarimo su Churchilliu, Amerikos ambasadorius Paryžiuje įspėjo, kad jei Prancūzijos parlamentas neratifikuos CED iki rugpjūčio 15 dienos, Amerika imsis laisvos iniciatyvos Vokietijos atžvilgiu ir "off shore" krantai bus užsukti. Šiandien, pagal šį "off shore" planą, Prancūzijos fabrikai už Amerikos dolerius gamina ginklus Europos armijai...

Iš Prancūzijos reikalaujama greito ir konkretaus atsakymo: taip arba ne, bet ne "gal būt".

Visa tai stebint, vakarų diplomatijos balansas nėra žavėjantis: Indokinija prarasta, gi Europoje diologas dėl Europos gynybos, kuris vedamas treti metai, nepažengė pirmyn. Azijoje vakariečiai nebegali sulaikyti komunistų ekspansijos, ir flirtas, kuris vedamas tarp anglų ir kinų, yra ženklas, jog netrukus bus atnaujinti diplomatiniai santykiai tarp tų dviejų valstybių.

Laisvės dienos iškilmės

● Prancūzai atiduoda be kovos turtingiausią Viet Namo sritį, Raudonosios upės deltą.

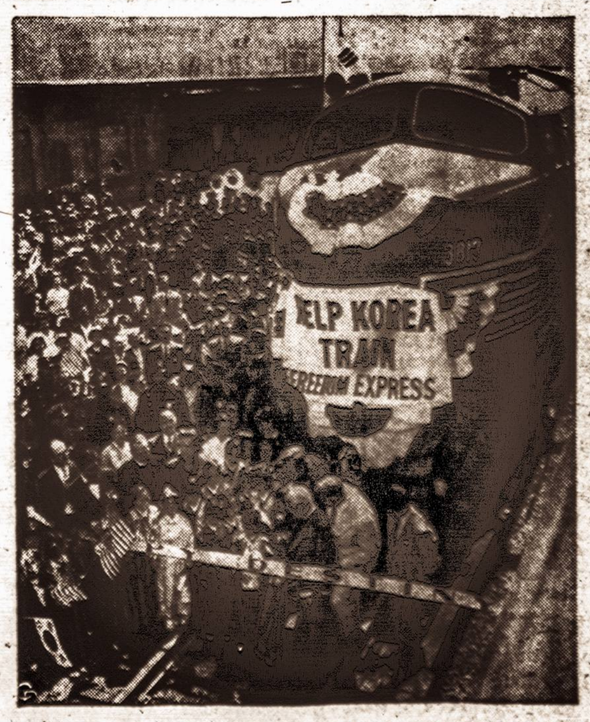

Korėjos pagalbos traukinys tebėvažinėja po Amerika.

AUKOS VASAROS VAIKŲ STOVYKLOMS

Praėjusiais metais lietuvių vaikučiams Vokietijoje buvo surengta bendros stovyklos. Likusiųjų Vokietijoje lietuvių pabėgėlių tarpe yra tik dvi didelės grupės tikybos atžvilgiu: katalikų ir protestantų. Jų vieni ir kiti nori, kad vaikučiai būtų auklėjami savos religijos dvasioje ir stovyklose būtų savų dvasiškių priežiūroje. Šiais metais jie pareiškė, kad norėtų vaikams stovyklas atskirai rengti. Skyrium stovyklą dar rengia skautai, ką jie yra darę ir praeityje. Šis vasaros vaikų stovyklų rengimo ir pravedimo susiskaldymas įvyko be mano, kaip BALFo atstovo, žinios ir šitą faktą noriu visuomenei konstatuoti.

Susitikęs su BALFo pirmininku prof. dr. J. B. Končium, kuris dabar yra Europoje, vaikų stovyklavimo reikalą jau išdėsčiau. Nutarėme, kad visos BALFo aukos vasaros vaikų stovykloms bus dalinamos visoms stovykloms, be skirtumo ar katalikų ar protestantų ar skautų griežtai proporcingai vaikučių skaičiui (kurioje stovykloje vaikų bus daugiau, tie gaus daugiau pašalpos, stovyklos su mažiau vaikų, atitinkamai mažiau).

BALFo organizacija, pagal jos pirmininko jau seniai padarytą griežtą patvarkymą, kaip praeity taip ir dabar jokių diskriminacijų dėl tikybos nedaro. Todėl be reikalo kai kas, gal bloga valia ar neįsigilinę, mėgina drumsti ir kelti spaudoj nerimtus klausimus dėl aukų išdalinimo lietuvių vaikučiams vasaros stovyklose.

Pabrėžiu faktą, kad praėjusių metų vasaros vaikų stovyklos, kuriose lankiausi, darė labai gražaus įspūdžio auklėjimo ir sveikatos požiūriais ir džiaugiuosi, kad ir šiais metais Amerikos lietuvių visuomenė siunčia per BALFą aukų taip reikalingų mūsų vaikučių pagalbai.

I. Rugienius
BALFo Įgaliot. Vokietijoje

PRANEŠIMAS SKAUTAMS IR VADOVAMS

Broliai skautai! Atėjusi vasara mums vėl atnešė gražiausių dovanų. Jomis yra mūsų skautiškos stovyklos ir iškylos. Vėl iškelsime trispalves į svetimas padanges, vėl skambės lietuviška malda ir daina svetimuose šiuose!

Brolijos skiltims, valtims, būreliams ir draugovėms linkiu išlaikyti tą gyvumą, kuriuo spinduliavome rudens, žiemos ir pavasario mėnesiais. Tik gyvi dalykai ką nors reiškia, o gyvas vienetas yra tas, kuris ištisus metus dirba ir žaidžia tinkama skautiška dvasia. Prieš akis stovyklos — mūsų skautiškųjų metų darbo viršūnė. Į ją kopkime visi, nes tikras skautas yra tik tas, kuris mažiausiai 2 savaites metuose praleidžia baltojoje palapinėje. Skautiška stovykla, atminkime, nėra vasarojimas, bet darbo, žaidimų, įvairiausių staigmenų ir jaunatviško džiaugsmo pasireiškimų pynė skautybės dvasinių pagrindų fone. Neveltui genialusis skautybės įkūrėjas ir vienas didžiausių šio šimtmečio pedagogų lordas R. Baden Powell padarė gyvenimą po atviru dangumi vienu svarbiausių mūsų praktiškos auklėjimo sistemos pagrindu. Berniukus juk žavi romantiški nuotykiai, savarankus veikimas ir varžybos, kurių apsčiai rasime skautiškoje stovykloje.

Iki pasimatymo prie liepsnojančių laužų!

Broliai vadovai! Jums vėl teks išvežti ant savo pečių sunkiausią stovyklų organizavimo naštą. Per 35 metus Lietuvos jaunimas džiaugėsi vasaros stovyklomis, stiprėjo ir augo Gimtajam Kraštui tik jūsų sumanumo, nagingumo ir pasiaukojimo dėka. Paskutinis Sąjungos dešimtmetis iš jūsų pareikalavo ypatingo kietumo ir aukos. Bet mūsų kelio galo dar nematyti ir Tautos gyvenimo metas reikalauja dar didesnio jėgų įtempimo ir ištvermės. Stovyklos yra jūsų didžioji proga padaryti savo įnašą į kovą už mūsų tautos dvasinę gyvybę. Šių metų, Sąjungos 36-tų, stovyklose atkreipkime ypatingą dėmesį į lituanistinius dalykus. Jūsų budrios akys pastebės ir metų patirtis padės nuspręsti kas darytina gydymui tų žaizdų, kurias yra padaręs šių dienų aplinka mūsų jaunimo lietuviškoje sąmonėje. Parveikite iš stovyklų skautus geresniais lietuviais, kilnesniais žmonėmis, tvarkingesniais, nagingesniais, daugiau pasiaukojančiais. Sėkmės!

Šiuo metu pradedame mūsų lietuviškos dainos varžybas visame pasaulyje. Prašau visus vienetus į jas kaip galint gausiau įsijungti. Šiuo šuoliu atgaivinsime lietuvišką dainą savo skiltyse ir draugovėse, įdiegsime jaunųjų širdyse. Tegu sujungia iškilmingas Tėvynės laužas mūsų visus brolius plačiame pasaulyje vienon šeimon ir laužo liepsnos šiluma — mūsų didžioji meilė vienų kitiems — tegu nepalieka nė vieno šalančio nuošalyje.

Vienas konkrečių Brolijos uždavinių šiais metais buvo pavestas visų JAV rajonų vyčiams. Tai lėšų sutelkimas "Skautybė Berniukams" išleisti. Nėra reikalo aiškinti kaip mums yra svarbu vėl turėti lietuvių kalboje šį pagrindinį skautybės įkūrėjo leidinį. Lėšų telkimui, mano pavedimu, vadovauja LSB Tautinio Auklėjimo Skyriaus vedėjas sktn. V. Mantautas. Yra stengiamasi visą vajų pravesti taip, kad kiekvienas didesnis ar mažesnis sk. vyčių dalinys ar pavienis sk. vytis galėtų savo įnašu prisidėti prie tos didžiosios dovanos mūsų jaunieseims, kurios pasirodymu apvainikuosime 366 tuosius Sąjungos metus. Nepagailėkime tad, broliai vyčiai, pastangų ir atlikime pavestą uždavinį sėkmingai iki galo.

Tuo įrodysime, kad gyvename savo šūkiu — "Tarnauti!" Tarnauti iš meilės mūsų jaunieems broliams.

Budėkime!

V. s. Stp. Kairys
LSB Vyr. Skautininkas

QUALITY MARKET
VICTOR ABECUNAS, Sav.
356 PARK STREET,
NEW BRITAIN, CONN.

A. Kamenjarin
Real Estate

Įsteigta 1914 m.
Paskolos — Nuoma — Apdrauda
Safety Deposit Boxes
Lietuviams žinoma įstaiga
3042 Wentworth Ave.
Chicago 16, Ill.
Tel. CAlumet 5-4663

Minėdami sukaktį, iškėlė nuopelnus

PATERSON, N. J. — Birželio 20 d. vietos lietuvių visuomeninko Fabijono Saramkos bute, 131 York Ave., buvo surengtas vikarui kun. Vytautui Denikiui 20 metų kunigavimo sukakties minėjimo pobūvis. Dalyvių buvo apie 60. Programą vedė p. Masionis ir A. Rugys. Dalyvavo klebonas J. Kinta ir visa eilė vietos parapijiečių, taip pat svečių iš toliau. Iš Newarko atvyko prelatas Kelmelis ir kun. P. Totoraitis, taip pat newarkiečiai Zigmas ir p-lė Barbora Kungiai. Iš Brooklyno Karvelkai, Krulikai, J. Urbonienė ir sūnus, Veronika Norvaišaitė, Pr. ir J. Narvydai ir kun. Bagdonas.

Buvo atsiųsta sveikinimų laiškais bei telegramomis. Atsiuntė sveikinimą ir kunigo dėdė V. Denikis, žinomas veikėjas iš New Britain, Conn. Be kitų, gana įdomią ir patrijotinę kalbą pasakė prelatas Kelmelis.

Paaiškėjo, kad dėl mokytojų stokos, vietos šeštadieninė lietuvių kalbos mokyklėlė buvo pakrikusi, tai matydamas, kun. Denikis ėmėsi iniciatyvos ir mokyklėlę su mokinių atgaivino ir, A. Rugiui padedant, ją išvedė iki mokslo sezono pabaigos.

Mokiniai, atsidėkodami savo mokytojui, padeklamavo jų pačių sukurtą minėjimui eilėraštį. Kitas mokinys, Algimantas Saulys, paskaitė savo parašytą poeziją prozoje. Tai vis pasėkos lietuviškos mokyklėlės ir už tai garbė priklauso kun. V. Denikiui.

Prie kalbų ir linkėjimų, sukaktuvininkui buvo įteikta įvairių dovanėlių. Pobūviui surengti daugiausia pasidarbavo šios ponios: G. Slepkovienė, M. Šaulienė, O. Stankaitienė, Kundrotavičienė ir, žinoma, nenuilstantis Fabijonas Saranka.

D.

MIRĖ TEOFILIS VALKIS

HARTFORD, CONN. — Neseniai širdies liga mirė žinomas vietos biznierius ir veikėjas Teofilis Valkis. Velionis buvo veiklus lietuviškame gyvenime, todėl jo mirtis yra skaudus smūgis šiai kolonijai.

Teofilis Valkis yra kilęs iš Vilniaus krašto. Atvykęs į šią šalį, jis, kaip ir daugelis anų laikų ateivių, turėjo sunkiai dirbti iki susitaupė pinigų bizniui įsigyti. Velionis turėjo maisto krautuvės biznį, kurį su žmona sėkmingai vedė.

Reiškiame užuojautą likusiai velionio šeimai. **K.**

Mergytė, kurią buvo įgylęs nuodingas voras (black widow) išsigelbėjo iš mirties dėka kaimynės (kampe). Mat, moteris, taip pat voro įgelta, davė jai kraujo, atmiešto serumu.

INŽINIERIŲ IR ARCHITEKTŲ SUVAŽIAVIMO REZOLIUCIJOS

1. Suvažiavimas skiria ypatingą reikšmę Lietuvos Ūkio Planavimo studijoms ir ragina:

a) suaktyvinti šią veiklą visuose skyriuose įsrenkant tam reikalui atsakingą asmenį,

b) paveda Centro Valdybai kontakte su LUASK sudaryti studijuotinų temų sąrašą,

c) laiko svarbiu inžinieriams ir architektams panaudoti visus gabumus įgytĩ naudingų žinių bei praktikos Lietuvos atstatymui ir ragina jaunimą pasirinktį studijas, kurios būtų naudingos Lietuvos ateičiai,

d) ragina dažniau kelti spaudoje Lietuvos atstatymo reikalus.

2. Suvažiavimas pripažista didžiulę lietuviškos Vasario 16 d. Gimnazijos reikšmę lietuvybei išlaikyti ir ragina Sąjungos narius ją remti ir prisidėti prie paramos organizavimo.

3. Suvažiavimas giliai jaučia savo techniškos spaudos svarbą, džiaugiasi Technikos Žodžio atsiektais laimėjimais, reiškia padėką T. Ž. buvusiems ir esamiems redakcijos ir administracijos nariams, ragina visus narius aktyviai remti Sąjungos organą Technikos Žodį straipsniais, prenumerata bei aukomis.

4. Visi lietuvių inžinierių ir architektų susibūrimai JAV turėtų priklausyti Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjungai.

5. Suvažiavimas ragina lietuvius architektus ir inžinierius aktyviau dalyvauti Sąjungos veikloje ir steigti naujus skyrius, kur jų dar nėra.

6. Suvažiavimas labai pritaria ALIA Sąjungos suorganizuotam Išvežtųjų bei Ištremtųjų Lietuvių Inžinierių ir Architektų Vardo Stipendijos Fondui ir prašo visus Sąjungos narius nuoširdžiai bei ištvermingai jį remti.

Dipl. inž. J. Mikalauskas
III Suvaž. Prezid. Pirmininkas
Dipl. inž. J. Rasčiauskas
Suvažiavimo Sekretorius
Inž. K. Baranauskas
Suvažiavimo Sekretorius

Lt. Juozas Žemaitis, worcesteriečių Žemaičių sūnus, žuvo karo lėktuvo katastrofoje, Kalifornijoje. Lėktuvui atsimušus į kalną, žuvo visa įgula, 14 vyrų.

TURITE VAIKŲ, AR TURIT JIEMS

LIETUVOS ISTORIJĄ?

Ši knyga tik dabar išėjo iš spaudos. Be jos negalite apsieiti namuose, jei norite savo vaikus supažindinti su savo krašto ir savo tautos praeitimi.

Knygą parašė istorikė Dr. V. Daugirdaitė-Sruogienė. Ji taikoma mūsų lituanistinėms mokykloms, bet lygiai įdomi ir visiems, besidomintiems Lietuvos praeitimi. Knyga didelio formato, 200 psl., gausiai paveiksluota, su Vytauto Didžiojo laikų Lietuvos žemėlapiu, įrišta į kietus viršelius. Kaina — 3 dol. Užsakantiems knygą didesniais kiekiais daroma nuolaida. Užsakymus ir pinigus siųskite:

TERRA
748 WEST 33rd STREET, CHICAGO 16, ILL.

BŪKITE SVEIKI

Draugui ir sau sveikatos knyga—vadovas

kurią parašė ir jau išleido Dr. Steponas Biežis. Šioje knygoje aprašoma suprantama lietuvių kalba svarbieji sveikatos išlaikymo dėsniai: kaip būti sveiku ir ilgai gyventi.

Ši svarbi knyga privalo rastis kekvienoje lietuvių šeimoje. Kaina tik 2 doleriai su prisiuntimu. Tuojau užsisakykite. Užsakymus siųskite knygos autoriui:

DR. S. BIEŽIS, 6241 W. 66 Place, Chicago 29, Ill.
Telefonas—Republic 7-7868.

SLA SEIMAS IR JO NUOTAIKOS

SLA seimas, įvykęs Wilkes-Barre, Pa., palyginti buvo gausus, nes jame dalyvavo daugiau kaip pusantro šimto delegatų.

Pradžioje kalbėjo garbingi seneliai, kurie ir pačiam Susivienijimui ir visam lietuviškam reikalui šiame krašte yra daug dirbę.

Po ilgokai užtrukusių formalumų ir oficialių kalbų, iš kurių galima išskirti nebent SLA pirmininko adv. K. Kalinausko, seno SLA veikėjo St. Gegužio, adv. A. Olio nuoširdžius ir vertingus pasisakymus.

SLA atsakingų asmenų raportai nors po aštrios rinkimų propagandos ir galima buvo tikėtis, nesulaukė nei didelių diskusijų, nei žymesnių priekaištų.

Dabar veikiantį SLA konstitucija jau seniai priimta, daug kartų papildyta ir taisyta, pasidarė painė ir šiems laikams ne visai tinkama. Todėl praeitas Seimas ir buvo padaręs nutarimą konstituciją pataisyti. Tai buvo svarbu ir todėl, kad reikėjo įteisinti naujas Pildomosios Tarybos suprojektuotas apdraudos rūšis.

Bet šis SLA seimas nerado galima įstatų Komisijos patiektą konstitucijos projektą primti ir patvirtinti. Naujoje konstitucijoje tarp kitko buvo numatyta panaikinti Apšvietos komisiją ir į Pildomąją Tarybą rinkti tik tuos SLA narius, kurie turi 1000 dolerių apdraudą.

Kitų žymesnių pakeitimų nepadaryta. Buvo apsvarstyti kuopų patiekti pasiūlymai.

Iš New Yorko ir apylinkių dalyvavo šie delegatai: iš SLA centro dr. M. J. Vinikas, S. Vitaitis, L. Vasil, iš 126 kuopos O. Viniklienė, J. Audėnas, V. Sidzikauskas ir kun. P. Dagys, iš 38 kuopos J. Aymanas, adv. S. Briedis, J. Ambraziejus, J. Ginkus, J. Sirgedas ir J. Valatis, iš 335 kuopos B. Spūdienė, iš 242 kuopos X. Strumskis, iš 245 (Newark, N. J.) A. S. Trečiokas, E. M. Trečiokienė ir Ig. Budreckas.

Iš Chicagos adv. A. Olis, Verna Olis, adv. K. Gugis, N. Gugienė, E. Mikužiūtė, dr. P. Grigaitis, M. Vaidyla, iš Grand Rapids J. J. Bačiūnas, iš Brockton, Mass. K. Jurgeliūnas, iš Arlington, Mass. — M. Michelsonienė.

Seimo metu įvyko piknikas, Pittstono lietuvių klube vakarienė ir banketas, kuriame kalbėjo Pennsylvanijos gubernatorius Fine, Al. Devenienė ir adv. K. Kalinauskas.

T. Dundulis

TAUTIŠKŲ DIRBINIŲ PARODA CHICAGOJE

Ryšium su šių metų lietuviškos spaudos laisvės atgavimo 50-mečiu, kilo sumanymas suruošti Chicagoje, šiame lietuvybės centre, lietuviškų tautiškų dirbinių parodą, kurioje ne tik lietuviai, bet ir kitatautėliai galėtų pasigrožėti mūsų kūrybine galia.

Todėl šion parodon yra kviečiami dalyvauti visi, kas turi audinių, mezginių, medžio, odos ir gintaro dirbinių ir kitokių dalykų, kuriuos norėtų ne tik parodyti, bet ir parduoti. Visi panašių daiktų savininkai prašomi dviejų savaičių bėgyje suteikti žinių: kokie yra daiktai, kokiame kiekyje ir, jeigu pardavimui, tai kokia kaina.

Smulkias žinias prašoma siųsti: J. Karvelis, 3322 S. Halsted St., Chicago 8, Ill.

A. Dambrauskaitė, buvusi Lietuvos valstybinės operos solistė, ištekėjo už F. Rogers, žinomo Pittsburgho biznieriaus ir veikėjo, dabar gyvenančio Miami, Florida.

JUCUS SISTERS RESTAURANT
Stasys Jucus, Vedėjas
(Lakūno Dariaus brolis)
Atdara visą naktį.
(47th St. ir Ashland Ave.)
1608 W. 47th STREET, CHICAGO, ILL.
LAfayette 3-9679

John Baltaduonis
FRANKFORD AVENUE
CAFE
1700 Frankford Ave.,
PHILADELPHIA, PA.

J. MARKIEWICZ
AND
SONS, Inc.
Tel. LOcust 2-9229
Laidotuvių Direktoriai
15 Trumbull Street
New Haven, Conn.

KAKLONAS
Funeral Home
Lietuviams tarnauja daugiau, kaip 20 metų.
280 CHESNUT STREET,
NEW BRITAIN, CONN.
Tel. 9-1181

WILLIAM VALAITIS
Visokeriopas automobilių taisymas
1730-2 E. Moyamensing Ave.
Philadelphia, Pa.
Tel. Howard 8-0596

A. MIEŽIS
ALUS, DEGTINĖ, VYNAS
2207 N. 2nd STREET,
PHILADELPHIA, PA.
REgent 9-4156

THOMAS MATAS
REAL ESTATE
81 Fox Street
Waterbury, Conn.

PHILADELPHIA, PA.

MALONI LIETUVIŠKA UŽEIGA
ANTHONY BALCHUNAS, SAV.
113 SOUTH 24th STREET
Arti Pennsylvanijos Universiteto

PETER DAVIDONIS
VYNAI — LIKERIAI — ALUS
2327 Brown Street Philadelphia, Pa.

ADAMS' CAFE
RESTORANAS IR BARAS
941 SPRING GARDEN, PHILADELPHIA, PA.
Tel. PO 5-9566

TRAUN'S BAR
AUGUST TRAUN, Sav.
N. E. cor. 7th and DAUPHIN STREET, PHILADELPHIA, PA
Tel. PO 5-6785

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS KAVALIAUSKAS
LICENSED PENNSYLVANIA AND NEW JERSEY
1601-2 So. 2nd Street Tel. DE 4-5126
PHILADELPHIA, PA

CHARLES J. ROMAN
(KAMANAUSKAS)
1112 Mt. Vernon Street Telefonas Poplar 4178
PHILADELPHIA, PA
Moderniška laidojimo įstaiga: didelė graži koplytčia, erdvi salė su baru, pakeliui vingiems suteikiama aukštyn — viskas nemokamai. Nelaimės valandą kreipkitės į mūsų įstaigą, dieną ir naktį. — Mes visados pasiūlysime suteikti geriausią patarnavimą.

LAIŠKAS IŠ ITALIJOS

Lenkų generolas Anders laike savo trumpo buvimo Romoje aplankė Liet. Dipl. Šefą S. Lozoraitį, su kuriuo turėjo ilgesnį pasikalbėjimą apie einamą padėtį, į kurią lenkų generolas žiūri labai optimistiniai. Su gen. Andersu buvo atėję pulk. Čapskį ir du lenkų žurnalistai.

Lietuvos Dipl. Šefą aplankė taip pat ukrainiečių nacionalistų partijos vadas, pulk. Melnik, kuris užėmė, prieš penkiolika metų tragiškai žuvusio Konovaleco, didelio lietuvių draugo, vietą. Pulk. Melnik buvo atvažiavęs iš Liuksemburgo, kur jis nuolatiniai gyvena. Anksčiau pas Dipl. Šefą buvo apsilankęs ir ukrainiečių egzilinės vyriausybės prezidentas Vitvickij.

Dipl. Šefas yra nuolatiniame kontakte su visais bolševikų pavergtų kraštų atstovais. Romoje jau nuo eilės metų veikia pavergtų kraštų komitetai, kurių atstovai savo posėdžiams susirenka pas min. Lozoraitį.

Lietuvos Pasiuntinybė prie Šv. Sosto padarė pusryčius, atvažiavusiam į Europą vieno iš New York Times redaktorių, W. Mathews su žmona. W. Mathews tuoj po karo porą metų dirbo kaip N. Y. Times politinis korespondentas Romoje. Jis pažista gerai ir Lietuvos padėtį.

Pusryčiuose taip pat dalyvavo Jungtinių Tautų organizacijos protokolo šefas p. Rodzianko su žmona. P. Rodzianko Romoje skaitė paskaitą, iliustruotą spalvota filma, apie Jungt. Tautų Organizacijos darbus. Į paskaitą, kurios klausėsi italų ir amerikiečių svečiai bei dipl. korpuso nariai, buvo pakviestas ir Dipl. Šefas su žmona.

***

Birželio pradžioje buvo uždaryta S. Pacevičienės paveikslų paroda (Galleria d'arte del Palazzo delle esposizioni), kuri tesėsi dvi savaites. Gražioj, šviesioj salėj buvo išstatyti 23 jos alejinimai ir tempera paveikslai. Pacevičienės darbuose jaučiamas teptuko tikrumas ir daug fantazijos. Jų ramiose spalvose atsispindi šilima ir jautrumas.

Pacevičienė mėgsta lietuviškas temas. Jos paveikslai net iš Kristaus gyvenimo perkelti į lietuvišką aplinką. Pav. didelėme (tempera) paveiksle, atvaizduojančiame Paskutinę Vakarienę, Kristus apvilktas Didž. Kunig. Vytauto rūbais, kiti apaštalai dalyvauja kaip Lietuvos kunigaikščiai. Rojų Pacevičienė atvaizduoja kaip Lietuvos kaimo kampelį. Šitas paveikslas dėl savo jaukumo tuoj buvo panduotas. Taip pat didelis alejinis paveikslas „Mano brolio atminimui". Arba kitas nedidelio formato „Marija žengia į dangų". Nežiūrint to, kad Marijos kūnas ir rankos žmonių, laiminančių Marįją ir Šventųjų Ją sutinkančių danguje, yra lyg mediniai (kaip pas grafiką Valių) bet paveikslas turi daug nuotaikos ir naivaus širdingumo. Pacevičienės paveiksluose yra tematikos įvairumas ir tam tikra vidinė lygsvara, sujungta su dvasine jėga ir misticizmu. Paveikslų šiltos spalvos raminančiai veikia žiūrovą.

S. Pacevičienė baigė Meno mokyklą Kaune. Ten pat laimėjo premiją už Karininkų Ramovės Prezidento salės projektą. Italijoj ji jau dalyvavo keliose paveikslų parodose.

Vieną gražų birželio sekmadienį prieš Pasiuntinybę prie Šv. Sosto Romoje sustojo elegantiškas autobusas — pulmanas ir iš jo pradėjo lipti vienas po kito baltai apsirėdę blondinukai, iš viso 42 berniukai su savo mokytojais kunigais salezietiais. Tai buvo atvažiavusi iš Torino Salezėčių lietuvių berniukų mokykla. Romoje, matyti tiek lietuviškų vaikų krūvoje, yra neįprastas dalykas.

***

Ministeris prie Šv. Sosto Girdvainis ir Dipl. Šefas S. Lozoraitis su žmona ir sūnūmis sutiko svečius. Kada visi susirinko Pasiuntinybės salėje, min. Lozoraitis juos pasveikino šitais žodžiais. Po to berniukai, akordeonu akomponuodami, dainavo lietuviškas daineles, o mažesnieji gracingai ir sklandžiai pašoko gan sudėtingus šokius. Programai pasibaigus šeimininkai, vaišindami svečius maloniai su jais kalbėjosi. Visi berniukai buvo linksmi, gražiai išauklėti ir, svarbiausia, visi kalbėjo lietuviškai, net šitie, kurie atvažiavę į mokyklą ir tuomet dar nemokėję lietuviškai. Daugiausia vaikų iš Vokietijos, keli iš Anglijos ir tik trys iš JAV, iš kur žada atvažiuoti dar daugiau.

V. L.

Šiuos devynis Pacifiko keleivius, plūduriavusius vandenyne 12 dienų, išgelbėjo pro šalį plaukęs laivas ir atgabeno į Oakland, Cal.

BERIJOS ŠALININKAI JAU ESĄ IŠGAUDYTI

Lietuvoje pradedant 1953 m. liepos 1 d. veikia Laikinoji MVD Kolegija. Nei LTSR Aukščiausioji Taryba, nei LTSR Ministerių Taryba tuo reikalu nėra išleidusios jokių oficialių patvarkymų. Reikalą įvesti Laikinąją MVD Kolegiją Lietuvoje slaptai nusprendė TSRS Ministerių Taryba. Nors iki šiol neturima tikslesnių žinių iš kitų Sov. Sąjungos sąjunginių respublikų, tačiau esama žinių, kad tokie pat TSRS Ministerių Tarybos sprendimai taikomi Ukrainos, BSRS, Pabaltijo kraštų ir kitoms respublikoms. Nepadaryta pakeitimų tik RSFSR, kitaip tarus, tik nerusiškose respublikose buvo nutarta įvesti Laikinąsias MVD Kolegijas.

Taip pat pirmą sykį nuo 1944 metų LTSR MVD kompetencija buvo apribota karinės kontražvalgybos naudai. Prie visų MVD skyrių miestuose ir rajonuose, pradedant nuo 1953 m. rugpiūčio pradžios, priskirti karinės kontražvalgybos vad. techniniai instruktoriai.

Apskritai, tenka pasakyti, kad nuo 1953 metų liepos mėnesio iki 1954 m. gegužės mėn. LTSR vidaus saugumo reikalai buvo gerokai supainioti. Iš Maskvos į Vilnių plaukte plaukė įvairios instrukcijos, patvarkymai ir aplinkraščiai. Slaptųjų agentų MVD tinklas Lietuvoje karinei kontražvalgybai nebuvo žinomas iki 1953 m. liepos mėn. Tuo reikalu Kruglovo įsakymas Lietuvoje buvo gautas 1953 m. liepos 10 d. Tas įsakymas sukėlė tarp MVD agentų ir "seksotų" eilėse tikrą paniką. Pvz. Kaune ir Klaipėdoje 1953 m. liepos — rugsėjo mėnesiais, kai karinės kontražvalgybos organai perėmė iš MVD miestuose ir rajonuose slaptųjų agentų sąrašus, būta net kelių pabėgimų. Pirmieji bėgo rusai, kurie savo karjerą MVD eilėse buvo pradėję Maskvoje ir paskiau buvo perkelti Lietuvon, o ypač tie, kurie ten buvo atkelti 1953 m. balandžio — birželio mėn. laikotarpy. Jie buvo laikomi Berijos žmonėmis, kuriais Berija mėgino po Stalino mirties apsodinti sąjungines respublikas. Tiek žinoma, kad 1953 m. rugpiūčio — spalio mėn. PO/MVD organai bei karinės kontražvalgybos pareigūnai buvo sulaikę Rytprūsiuose apie 30 — 40 buvusių LTSR pareigūnų — seklių, tarnavusių MVD eilėse. Spėjama, kad jie mėginę pasprukti Lenkijon, o iš ten per Vokietiją pasiekti Vakarų Berlyną.

Tuo pačiu laiku karinė kontražvalgyba pradėjo ruošti savąjį seklių tinklą, ypač pasinaudodama pusiau karine jaunuomenės organizacija DOSAAF. Be to, N. Chruščiovas, naujasis komunistų partijos viešpats, pradėjo stiprinti iš savųjų žmonių — patikimų komunistų sudarytą partinę žvalgybą. Tuo būdu Lietuvoje 1953 m. viduryje pradėjo platesnę apimtimi veikti kartu 3 saugumo tinklai: MVD, karinės kontražvalgybos ir partinės žvalgybos. O drauge prasidėjo tarpusavio varžybos dėl lojalumo, intrigos ir užkulisinės peštynės. Ta proga tenka pažymėti, kad visi tų trijų saugumo rūšių organai su savo agentų tinklais daugiau domėjosi Sov. Sąjungos komunistų partijos ir raud. armijos viršūnėse vykstančia užkulisine kova dėl valdžios, negu faktiškuoju LTSR vidaus saugumu. Galų gale šių metų gegužės pradžioje buvo išleistas bendras Sov. Sąjungos kp c. komiteto ir raud. armijos gen.

(Nukelta į 7 psl.)

PIRMASIS POVANDENINIS KABELIS

1866 m. liepos 27 d. po ilgų ir ryžtingų bandymų, Europa buvo sujungta su Amerikos žemynu povandeniniu telegrafo kabeliu.

Tai buvo tuojau po pilietinio karo.

Jau 12 metų pries tai Cyrus Field ir Peter Cooper suorganizavo bendrovę sujungti Airiją su Newfoundland povandeniniu kabeliu. 1857 metais JAV fregata Niagara ir Jungtinės Karalijos Agamennon, kitas karo laivas, išplaukė pirmiesiems bandymams, tačiau kabelis lūžo 300 mylių nuo Airijos.

1858 metais vėl buvo bandyta. Nepavyko. Dar tais pačiais metais kabelis buvo padėtas tarp Airijos ir Newfoundlando, tačiau signalai buvo girdimi labai blogai, o galiausiai Cyrus Field subankrutavo. Iš dalies buvo kaltos ir pilietinio karo sąlygos.

1865 metais, karui pasibaigus, didžiausias tuometinis laivas, Great Eastern, buvo išnuomotas sekančiam kabelio dėjimui. Šis bandymas buvo pradėtas liepos 25 d. plaukiant į vakarus. Kabelis lūžo 600 mylių atstume nuo kranto.

Sekančiais metais to paties laivo įgula atrado kabelį jūros dugne, sujungė jį su nauju stipresniu kabeliu ir galiausiai ištempė jį į Newfoundlandą.

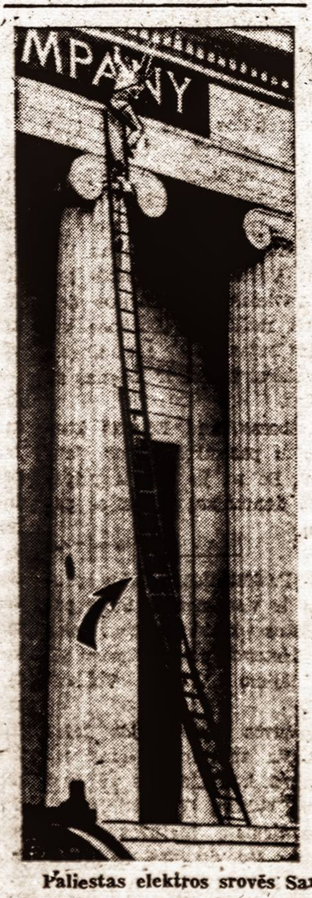

Paliestas elektros srovės San Francisco mechanikas krito, bet nenukrito ir, svarbiausia, neužsimušė, nes užkliuvo už pakopos...

EXTRA DIVIDEND
LATEST QUARTERLY
INTEREST — DIVIDEND
(JULY 1, 1954)
2½% Per Year
Plus Extra ¼% Per Year
DEPOSITS MADE ON OR BEFORE JULY 15
WILL DRAW INTEREST FROM JULY 1, 1954.
Your Deposits in This Bank Are Fully Insured
Up to $10,000.
THE Kings County
SAVINGS BANK
135 BROADWAY at BEDFORD AVE.
539 Eastern Parkway at Nostrand Avenue
Member Federal Deposit Insurance Corporation

Velionis apie velionį

GABRIO ATSIMINIMAI APIE GRINIŲ

Dr. Garmus iš Chicagos mums atsiuntė šiuos velionio Juozo Gabrio atsiminimus, kurios dedame kaip būdingą mūsų praeičiai medžiagą.

Susipažinau su dr. Grinium dar būdamas Marijampolės gimnazistu. Iš jo gaudavau Varpą, Ūkininką ir įvairias brošiūras, reikalingas "Lietuvos Tarnų Draugijai". Ją įkūrėjau, suvienijęs vyresniųjų klasių gimnazistus su Veiverių seminarijos ir Seinų seminarijos mokiniais. Šios draugijos tikslas buvo kovoti su maskoliais, atgauti ne tik spaudą, bet ir nepriklausomybę, atkuriant Gedimino Lietuvą.

Berods, dr. Grinius savo atsiminimuose mini Lietuvos Tarnų draugiją, bet klysta, sakydamas: "Gabrio sumanyta vienyti Marijampolės gimnazijos mokiniai ir Veiverių seminarijos auklėtiniai, bet nelaimingai, nes tuoj organizatoriai pakliuvo." Šią draugiją aš pradėjau organizuoti 5 klasėje būdamas, o buvau rusų žandarų areštuotas ne 7 klasėje, kaip sako dr. Grinius, bet 8-toje. Tad Lietuvos Tarnų draugija gyvavo trīs metus. Ši organizacija, veikdama kontakte su Sietynu, dr. Griniaus globojamu, labai daug prisidėjo tautinio susipratimo ir patriotizmo įsplėtimui visoj Suvalkijoj.

Pasėkoj mano suėmimo ir ištrėmimo į Odesą Lietuvos Tarnų Draugija iširo, o Sietynas buvo išsklaidytas žandarų rotmistro Vonstiackio. Bet svarbus paruošiamasis Lietuvos atgimimo darbas buvo atliktas: gausi sėkla buvo mesta į dirvą ir davė gerus vaisius. Daug šių dviejų organizacijų narių nukentėjo, buvo suimti ir sėdėjo Kalvarijos kalėjime, paskui buvo ištremti, kaip ir rašąs šias eilutes. Dr. Grinius nenukentėjo, nes elgėsi labai atsargiai, palaikė ryšius su šiomis organizacijomis per trečius asmenis. Bet policija nujautė, kad organizacijos galėjo būti kontakte su dr. Grinium, darė pas jį kratą ir tardė, bet nieko nepešę, paliko dr. Grinių ramybėje.

Dr. K. Grinius teisingai apibūdina savo atsiminimuose Lietuvos Tarnų draugijos reikšmę ir svarbą, cituodamas rusų imperijos teis. ministerio Muravjovo raportą carui apie Lietuvos revoliucinį judėjimą, kur Lietuvos Tarnų draugija turėjusi siekti Lietuvos nuo Rusijos atskyrimo ir kad ta draugija veikusi per įvairius mokyklų Lietuvoje susivienijimus.

Su dr. Grinium teko man daug bendradarbiauti Lietuvių Demokratų Partijos centro komitete nuo 1904 iki 1906 m. ir padėti jam redaguoti Varpą ir Ūkininką. Ant mūsų pečių gulėjo ne vien redagavimai, bet ir platinimas. Iš Tilžės literatūra būdavo dažniausiai pristatoma į Pilviškius ir iš ten Juozas Rimša (skulptoriaus brolis) pristatydavo Marijampolėn, ne pas Grinius, nes jis buvo nuolatinėj policijos priežiūroj, bet Degučiuos Marijampolės priemiestis) pas patikimą batsiuvį, LPD narį, kur literatūra buvo skirstoma plačiau ir toliau siuntinėjama.

Dažnai tekdavo man gabenti literatūrą Kaunan ir Vilniun geležinkeliu, rizikuojant pakliūti į žandarų nagus. Kai kada literatūrą atgabendavo Vilniun Joana Griniuvienė ir retkarčiais V. Kapsukas su Didžiulytė (vėliau jo žmona). Bet jis daugiau gabendavo bolševikiškos Iskros, negu Varpo. Tad buvau priverstas grasinti, kad neprilimsiu jo nakvynej pas save Vilniuje, jei jis nesiliaus gabenęs Iskros.

Dr. K. Grinius buvo tikro ir gilaus demokratinio nusistatymo. Dažnai posėdžiavo LDP centro komitete. Tekdavo jam susikirsti su Smetona ir retkarčiais su Povilu Višinskiu. Priešingai, jis visuomet paremdavo mano sumanymus, kaip antai: ginkluotų būrių įsteigimą Suvalkijoje. Ginklų įsigijimui jis net paaukojo porą šimtų rublių. Dr. Grinius buvo gana drąsaus būdo ir nebijojo prireikus žiūrėti mirčiai į akis. Pats dr. Grinius mini savo atsiminimuose Gudelių valsčiaus sueigą 1905 m. liepos 1 d. (Ąžuolų Būdoj), lygiai kaip ir dr. Garmus savo pastabose. Nemune, kur buvo nušautas vyresnysis žandaras, norėjęs areštuoti kalbėtoją, antrasis policistas buvo sužeistas, o dešimt kitų apsupusių vežimą, iš kurio kalbėjo agitatorius, pabėgo ir pasislėpė rugiuose.

Sargybą ėjo dr. Griniaus brolis Jonas (neseniai miręs Philadelphijoje V. R.).

Dr. K. Grinius savo atsiminimuose nesigiria savo drąsa. Kovos būriams buvo įsakyta su žandarais ir policistais "ceremonijų" nedaryti. Gudelių pamoka patarnavo revoliuciniam sąjūdžiui. Suvalkijoje, lygiai kaip ir mūšis ties Nikais (1905 m. spalio 26 d.), kur rašančiam šia eilutes, vadovaujant kovos būriui, teko susikirsti su 12 žandarų, kuriems vadovavo kapitonas Tamašovskis. Jis buvo sužeistas. Sužeidė ir šių eilučių autorių.

Rusų žandarai, pažinę revoliucionierių drąsą ir vikrumą, vengdavo su jais susitikti. Dr. K. Grinius ne tik pritardavo tiesioginei revoliucinei akcijai, bet ir pats joje dalyvavo. Mums jaunuoliams, studentams, tai imponavo ir skatino pasišventimui. Atsimenu, kai 1905 m. aš iškėliau LPD centro komitete reikalą išvaryti iš Lietuvos rusų mokytojus, ir perskaičiau atitinkamą atsišaukimą į mokytojus rusus, ragindamas kraustytis iš Lietuvos, visi pritarė. Bet kai atėjus mokslo metams, reikėjo vykdyti sprendimą, tai kai kurie LDK centro nariai suabejojo. Čia dr. Grinius juos sudraudė, sakydamas: "Gabrys sumanė, be abejo, neatsisakys ir vykdyti". Jis pirmas tam reikalui paaukojo 200 rublių.

Atsimenu, kad LDP centro komitete buvo svarstoma partijos programa, pirmame punkte turėjo būti pažymėta, kad LD Partija siekia galutinio idealo: nepriklausomos Lietuvos valstybės atkūrimo. Daug LDP narių buvo abejingi dėti ar nedėti šį "neatsiekiamą" postulatą partijos programon. Postulatas praėjo dėka energingai dr. Griniaus argumentacijai, kad Europos politinė konjunktūra gali ateity pasikeisti, tad šis partijos reikalavimas nebus plium desiderium. Tai liudija, kad dr. Grinius turėjo tikro valstybės vyro privalumus: jis permatė ateitį.

Laikau reikalingu padaryti keletą pataisų prie dr. Garmaus straipsnio. Tiesa, kad dr. K. Grinius visą savo amžių buvo "tikras Lietuvos patriotas demokratas", bet nėra visai tikslu sakyti, kad jis sukūrė Valstiečių — Liaudininkų partiją.

Po 1904 — 1906 m. revoliucijos, prasidėjus rusų reakcijai Lietuvių Demokratų Partija sugniužo ir išnyko, pasilikus vieniems generolams be armijos. Valstiečių Sąjunga mano su Š. Galvanausku sukurta. Joje susitelkė jaunos jėgos: studentai Alseika, Paliukonis, J. Jasaitis, Butkus, P. Ruseckas, mano broliai Antanas ir Pranas, ir daug kitų. Vilniaus seime 1905 m. gruodžio 4 d. dalyvavo daugiau tūkstančio Valstiečių Sąjungos delegatų, kur buvo priimta Valstiečių rezoliucija, duodanti direktyvas, kaip vykdyti visos Lietuvos revoliuciją. Faktinai Lietuvoje revoliucija 1905 m. buvo įvykdyta Valstiečių Sąjungos, kurios delegatai parsivežė Vilniaus Žinių spaustuvėje atspausdintas rezoliucijas ir pirmą sekmadienį perskaitę ant šventoriaus šventai jas vykdė.

Man pasitraukus užsienin 1907 metais, palikau Valstiečių Sąjungos centro komitete Vilniuje savo vietoje neseniai baigusį drauge su manim Odesoj teisių mokslus ėjusį Miką Šleževičių. Vėliau M. Šleževičius drauge su dr. Grinium ir F. Bortkevičiene buvo LDP nariais perorganizavo Valstiečių Sąjungą ir Valstiečių — Liaudininkų partiją pasinaudodami jau egzistuojančiais Valstiečių Sąjungos kadrais.

Tiesa, kaip sako dr. Garmus, dr. Grinius nebuvo siaurų pažiūrų žmogus, ir noriai remdavo ir socialdemokratų veiklą, kaip jis tai pažymi ir savo atsiminimuose. Jis tai darė grynai patriotiniais sumetimais.

Išvykus man Paryžiun, mano ryšiai su dr. Grinium nenutrūko. Kai pamaniau 1910 m. leisti pilną V. Kudirkos raštų laidą, tai kreipiausi į jį, prašydamas man surinkti medžiagą V. Kudirkos biografijai. Dėka jo paramai, patarimams ir bendradarbiavimui, pasisekė būnant Paryžiuje surinkti gausią medžiagą V. Kudirkos raštų leidimui. Dėka B. K. Balučio anuometinio Tėvynės Mylėtojų Draugijos pirmininko, ryžtumui ir energijai, kalp ir visos tuometinės TMD valdybos pasišventimui pasisekė įvykdyti šį savo rūšies "stebuklą" — ir išleisti 6 tomus liuksusine laida, kurios nepralenkė nė nepriklausomos Lietuvos leidiniai.

TMD statydama nemirštamą paminklą V. Kudirkai, pastatė paminklą ir sau. Šis pavyzdys turi duoti dabar jėgų ir pasiryžimo atgimdyti jas ir išplėsti visoje Amerikoje.

2 psl.

TALKOS LEIDINIAI PALIEKA PĖDSAKUS LIETUVIŲ LITERATŪROJE

1. Igno Šeiniaus RAUDONASIS ŽVANAS, sukėlęs sensaciją danų, suomių ir švedų skaitančioje visuomenėje, mums bus tol aktualus, kol mūsų tėvynė bus raudonojo žvano apsemta. Su Stepo Zobarsko įvadu apie autorių. 327 pusl. Kaina $3.50.

2. Juozo Paukštelio KAIMYNAI, premijuotas romanas, vienas iš gražiausių veikalų moderniškoje lietuvių literatūroje, vaizduojąs laisvos Lietuvos jaunuolių meiles dramą. 4 spalvų viršelis. 239 pusl. Kaina $2.50.

Abi knygas užsakant pas leidyklos įgaliotinį — tik $5.

TALKOS Įgaliotinio adresas:
Mr. Stepas Zobarskas, 85-42 91 St., Woodhaven 21, N. Y.

VIENYBĖ

LITHUANIAN WEEKLY
Established 1886

JUOZAS TYSLIAVA
Editor and Publisher

Editorial and Business Office:
412 Bedford Avenue
Brooklyn 11, N. Y.

EVergreen 4-0862
Entered as Second Class Matter
October 23, 1907 at the Post Office
of Brooklyn, N. Y.

Subscription Rates:
Advertising Rates on Application
CANADA and other countries $6.00
USA per year $5.00

GUATEMALOS PAVYZDYS

Civilinis dviejų savaičių karas Guatemaloje baigėsi. Gyvenimas grįžta į normalias vėžes. Bet žaizdos, kurias prokomunistinis režimas ten padarė, dar ilgai neužgis. Kalėjimuose komunistų nukankinti žmonės nebegrįš pas gyvuosius.

Guatemalos įvykiai yra pamoka Jungtinėms Valstybėms, budinėjoms Vakarų pusrutulio laisvės sargyboje.

Guatemalos pavydys rodo, kad Jungtinės Valstybės, jeigu tik jos būtų norėjusios, būtų galėjusios sulaikyti komunistų agresiją ir kitur. Tik reikėjo ryžtis. Jeigu Jungtinės Valstybės būtų panašiai pasielgusios Kinijos atžvilgiu, komunistai nebūtų ten įsigalėję. Tą patį reikia pasakyti ir apie Korėją, kurią amerikiečiai buvo palikę komunistų malonei.

Komunistai supranta tik vieną kalbą — jėgos kalbą. Jeigu Jungtinės Valstybės būtų buvusios griežtesnės bolševikų atveju karo metu ir tuojau po karo, amerikiečiams nebūtų reikėję mirti Korėjos kalnuose. Ir Indokinijoje šiandien nesišvaistytų raudonoji pabaisa.

REIKIA PAGALIAU IŠSIAIŠKINTI

VYT. GEDRIMAS

Kai dr. Karvelis Vokietijoje, VLIKo daugumos palaimintas, sugalvojo Bonnoje "ambasadorystės" aferą, turbūt, niekas ir nepagalvojo, kad šis triukas dar kartą visuomenės akyse pastatys VLIKo autoritetą į labai nepatogią padėtį ir duos retos progos suinteresuotųjų grupių spaudai apsijuokti. Kai tas, anot kolegos Br. Railos, atominis burbulas sprogo, toji spauda atsidūrė labai apverktinoj būklėj, nes visi jų surašyti kaltinamieji aktai del vienybės ardymo, kompromitacijos svetimųjų akyse, laisvinimo darbo trūkdymo, netgi federacijų protestai staiga nusisuko į pačius autorius, Draugo, Naujienų, Darbininko ir kt., redakcijas ir jų užnugaryje stovinčius partijų centrus.

Galima nujausti, kad gerb. Draugo redaktoriui ir ALTo pirmininkui ir vikriam praeities tyrinėtojui bei faktinam ALTo bosui Naujienų redaktoriui net prisiapnuoti negalėjo, kad pasiskyręs save "Lietuvos respublikos" atstovas Bonnoje privirs tiek košės, jog save užsiangažuoti ilgais kaltinimais Diplomatinei Tarnybai — tuo pačiu surašys sau geriausią atestaciją ir parodys, kiek tiem ponams rūpi tikrieji Lietuvos vadavimo reikalai.

Taip jau būna gyvenime, kad melą ginant toli nužygiuoti yra labai sunku. Anksčiau ar vėliau visi melo fabrikuotojai suklumpa, o šį kartą dar su didesniu triukšmu, nes toji visa "ambasadorystės" afera kartu su jos advokatais tik parodė visuomenei, kokių jie griebiasi priemonių, idant pasiektų savo partinį tikslą.

Aiškumo dėliai ir kad gerb. skaitytojai nesusidarytų šališko vaizdo, čia vertą pacituoti keletą dokumentų, kurie nušviečia faktiną padėtį Bonnoje.

Birželio 5 d., vokiečių MID agentūra iš Bonnos, padarė tokį pranešimą "Apie lietuvių diplomatinį pripažinimą":

"Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komitėto Spaudos Tarnyba yra pranešusi, kad jau 1950 metais vokiečių Federalinis Kancleris buvęs prašytas leisti sudaryti normalius diplomatinius santykius su šiuo reprezentaciniu komitetu. Federalinė Vyriausybė, toliau teigiama spaudos komunikate, pritarusi tai vadovaujančiųjų Lietuvos ir kitų Baltijos valstybių egzilinių organų reiškiamai pažiūrai. Šiuo metu dr. P. Karvelis esąs paskirtas Vyriausiojo Komiteto delegatu prie Vokietijos Federalinės Vyriausybės, su teise visiškai ir pilnai atstovauti Lietuvos vyriausybę.

Kaip iš kompetentingų Federalinės Vyriausybės vietų pranešama, iš Federalinio Kanclerio pusės dėl minėto Lietuvos Komiteto rašto ligšiol dar nesą priimto nusistatymo. Suprantama, Federalinė Vyriausybė nepripažįstanti Baltijos valstybių įjungimo į Sovietų Sąjungą, tad ir Federalinėje Respublikoje gyveną estai, latviai ir lietuviai esą laikomi ne iš kurios sovietinės respublikos pabėgusiais asmenimis, kaip tai išplaukia jau ir iš pasų pripažinimo, šis faktas tačiau neapimąs savaime taip pat ir kurios tų valstybių egzilinės vyriausybės pripažinimo. Šia prasme ir Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto atstovo delegavimas negalįs būti vertinamas kaip diplomatinės reprezentacijos įsteigimas."

Atrodo, prie to oficialaus Bonnos vyriausybės pranešimo nereikia pridėti jokių paaiškinimų. Gi min. Lozoraitis, užklaustas telefonu dėl tariamo jo įteikto protesto, maždaug šitaip atsakė:

"Jokio protesto p. Karvelio reikalu neįteikiau ir nesirengiu įteikti. Žinios apie protestą — grynas prasimanymas. Savo laiku atitinkamose vietose yra aiškintasi, kokia yra Lietuvos Respublikos atstovavimo teisinė būklė. Kaip Bonnos vyriausybė supranta p. Karvelio vaidmenį, man yra žinoma, ir kaip tik dėl to nematau jokios priežasties protestuoti."

Taip atrodo faktinoji pusė...

Tiesa, panašiais triukais, kurie paminėtos spaudos žodyne vadinami "svarbūs Lietuvos vadavimo darbai", VLIKo aplinkoj esantieji žmonės mėgsta užsiimėti jau ne nuo šiandien. Tik prisiminkime keletą svarbesniųjų. Krašto reikalų ignoravimas, vyriausybių ir seimo vaidinimai, konstitucijų keitimai, rezistencijos reikalų tvarkymo atmetimas, pagaliau grubus pereitais metais LRS apkaltinimas, tai vis mūsų vyriausios vadavimo institucijos svarbesnieji darbai. Paskutinieji "ambasadorystės" triukai irgi galima drąsiai priskirti prie tų atliktų "darbų". O kaip jis buvo gudriai sugalvotas, taip pat skaitytojai iš plačių spaudos komentarų gerai žino. Ir tas buvo padaryta ne kam kitam, o tik partiniam ar asmeniškai ambiciniam reikalui patenkinti, arba, kaip neoficialiai prasitariama, — nors kartą atsiskaityti su min. Lozoraičiu... Tai kas gi iš tikrųjų vaikosi ambicijų ir vadistinių užmačių?

Ar tie, kurie pagal esamas sąlygas ir suprantamas kompetencijas ramiai dirba Lietuvai naudingą darbą, ar tie, kurie nuolat šūkauja, intriguoja ir apsijuokia svetimųjų akyse, skaldo lietuvišką visuomenę ir tos visuomenės aukomis pasinaudodami — atlieka partinius ar grynai savo asmeniškus biznelius?..

Kad šita visa "ambasadorystės" afera būtų dar efektingesnė, ton akcijon įsijungė VLIKo pirmininkas su Vykd. Tarybos paku, sugalvodami antrą smūgį kitoj Atlantoj pusėj. Ponams pirmininkams atsirado labai svarbus reikalus atvykti į JAV, neva Valstybės D-tas juos skubiai kviečiąs, nors fabrikuojant tą kvietimą, jau Miunchene iš oficialių vietų jiems buvo pasakyta, kad visus svarbius reikalus galį jie aptarti čia vietoje.

Tačiau jie į JAV atvyko. Nors ir labai slėpė savo tikrąjį kelionės tikslą, tačiau besilankant Valstybės D-te, jis paaiškėjo — norėta išgauti iš Valstybės D-to Vlikui egzilinės vyriausybės pripažinimą ir atšaldyti Lietuvos fondus VLIKo reikalams. Deja, ir šis smūgis antroj Atlanto pusėj panašiai pavyko, kaip ir dr. Karveliui Bonnoje... Skirtumas gal tik toks, kad dr. Karvelis, važinėdamas tarnybinėmis komandiruotėmis į Bonną, kartu atlikinėjo ir savo vyno prekybos reikalus, o gerb. VLIKo pirmininkas, pasinaudodamas ta proga, dalyvavo krikščionių demokratų partijos jubiliejiniame suvažiavime.

Ir po to viso, gerb. pirmininkai ir jiems palanki spauda verkšlena, kad, girdi, VLIK perdaug puolamas, visuomenė pradeda atšalti nuo bendrų reikalų, mažiau aukoja, nėra vienybės. Tai tiesa, bet tie ponai šūkautojai pirmieji turi susiprasti ir kartą ant visados užbaigti tą vaikišką žaidimą ir pastovų visuomenės mulkinimą. Tuos visus reikalus, anot Draugo, kuris dar nenujausdamas, jog rašo savo adresu, reikią ne tik nuoduginiai, rimtai, pagrindiniai ir galutinai išsiaiškinti, ne tik kai kuriom federacijom protestuoti, bet sukelti visoje lietuviškoje visuomenėje akciją galutinai dėkirsti kelią visokiems partiniams kombinatoriams ir vyno prekybininkams daryti partinį ar kitokį bizį iš Lietuvos vadavimo reikalų?

Tai naujo tipo Amerikos laivyno lėktuvai, kurie neseniai buvo išbandyti Moffett Naval Air Station.

MUMS rašo

Gerbiamas Redaktoriau:

Labai atsiprašau, kad taip pavėluotai atsiteisiu už prenumeratą. Gal būčiau dar vėliau tai atlikęs, bet patyręs apie Kunigų Vienybės taip nešyarią akciją prieš Vienybę, nutariau visų pirma atlikti noro savo aguoninę pareigą. Na, o ta proga pridedu dar porą dolerių, idant nesusidarytų plyšys pirmiesiems zuikiams iš daržo pasprukus.

Žinoma, ta tema turėčiau šį tą pasisakyti, bet taip esu užimtas kasdieniniais reikalais, jog prie geriausių norų turiu pasilikti pasyviu observatoriu.

Linkiu viso geriausio.

Su pagarba,

J. Jurkūnas

Stamford, Conn.

●

— Lietuvos Diplomatijos šefas S. Lozoraitis birželio 14 d., atvažiavo į Bernų ir čia išbuvo iki birželio 18 d. Būdamas Berne, ministeris Lozoraitis, be kitų dalykų, aptarė su Pasiuntinybės patarėju A. Geručiu klausimus, susijusius su jam pavestąja misija rūpintis Lietuvos reikalais Bonnoje ir suintensyvinti tenai kontaktus.

PRAŠĖ PRIPAŽINTI VLIKĄ EGZILINE VYRIAUSYBE

Tuo reikalu prelatas M. Krupavičius lankėsi Washingtone. – Valstybės Departamentas davė neigiamą atsakymą. – Vakarų Vokietijos vyriausybės pažiūra į Vliką.

(Mūsų bendradarbio Washingtone)

●

Oficialus komunikatas, kuriuo buvo pranešta apie VLIKo pirmininko prel. M. Krupavičiaus apsilankymą Valstybės Departamente, jau yra žinomas Vienybės skaitytojams. Tačiau šiame VLIKo ir ALTo pranešime nebuvo nieko pasakyta apie tai, kas sudarė tiesioginį VLIKo pirmininkų kelionės iš Vokietijos į Ameriką tikslą, būtent, prašyti JAV vyriausybę pripažinti VLIKą Lietuvos egziline vyriausybe. Toks prašymas buvo prelato M. Krupavičiaus pareikštas, jam Valstybės Departamente atsilankius, tačiau JAV vyriausybės pareigūnų į tai buvo atsakyta neigiamai. Gavęs tokį atsakymą, VLIKo pirmininkas negalėjo įteikti Valstybės Departamentui tuo reikalu paruošto memorandumo. Jis perredaguotas ir įteiktas vėliau.

Panašus bandymas, kaip žinoma, buvo padarytas Vokietijoje, įteikiant Vakarų Vokietijos užsienio reikalų ministerijai raštą, kuriuo dr. P. Karvelis turėjo pradėti eiti Lietuvos Respublikos atstovo pareigas Bonnoje. Vykdomosios Tarybos pirmininko K. Žaikausko spaudai duotas "apaiškinimas", kad dr. Karvelis ir be vokiečių raštiško sutikimo jau eina tas pareigas, gali nustebinti kiekvieną, kuris pažista bent kiek svetimų diplomatų akreditavimo tvarką. Lietuvos Diplomatinės Tarnybos JAV dispozicijoje jau yra eilė dokumentų, iš kurių aišku, kad dr. Karvelis nėra Bonnos priimtas kaip Lietuvos Respublikos atstovas. Vokiečių užsienio reikalų ministerija apie tai pranešė cirkuliariniu raštu savo ambasadoms, pasiuntinybėms ir konsulatams, tarp jų ir Vokietijos generaliniam konsulatui New Yorke ir atstovybei Washingtone.

Galima pacituoti pora vietų iš vokiečių pareiškimo, kuriame apie VLIKo pirmininko raštą sakoma, kad "VLIKas parašė vokiečių užsienio reikalų ministerijai laišką; tačiau laiškas buvo paliktas be atsakymo ("...der Brief wurde jedoch nicht beantwortet", — žodžio "jedoch" — "tačiau, vienok" panaudojimas vokiškame tekste rodo aiškiai negatyvią vokiečių valdžios pažiūrą į VLIKo pageidavimus). Toliau sakoma: "Nėra jokio ketinimo suteikti dr. Karveliui diplomatinį statusą," ir kad dr. Karvelis "tegali atstovauti savo komitetą." ("Es besteht keine Absicht dr. Karvelis diplomatischen Status zu geben, er kann vertreten nur das Komitee".).

Tai reiškia, kad VLIKo pirmininko prašymas pripažinti dr. Karvelį Lietuvos Respublikos atstovu Bonnoje yra vokiečių valdžios atmestas, o kartu pareikšta, kad vokiečiai žiūri į VLIKĄ tik kaip į komitetą.

Šių dviejų didelių nesekmių akivaizdoje, VLIKo pirmininkams bus sunkiau negu kada nors praeity reikšti naujas "vyriausybines" ambicijas ir labai daug pastangų reikės padėti bendram sugadintam įspūdžiui atitaisyti. Tačiau VLIKo vadai, šių nusivylimų rezultate, galės priminti sau VLIKo tikrąjį uždavinį: dirbti informacinį ir propagandos darbą ir tuo būdu efektyviai ginti Lietuvos bylą. O diplomatinę sritį palikti tam, kam ji priklauso: Lietuvos Diplomatinei Tarnybai.

— Lietuvos Diplomatijos šefas S. Lozoraitis pavedė Pasiuntinybės patarėjui dr. A. Geručiui rūpintis, šalia misijos Vakarų Vokietijoje, ypač spaudos ir diplomatinės dokumentacijos telkimo reikalais. Prie Berne dr. Geručio seniau įsteigto ir vedamo Bibliografinio Archyvo sudaromas specialus skyrius, kuris apims dokumentaciją, reikalingą Lietuvos išlaisvinimo bylai vesti.

MŪSŲ SPAUDOS REIKALU

Šiais metais mes švenčiame didžiąją storąjį šventę, kai mūsų gyva ir galinga praeity tauta po keturiasdešimt draudimo metų išsikovojo spausdinto žodžio laisvę.

Prisimindami tą spaudos atgavimą, įvykusį prieš 50 metų, mes pagerbiame tuos, kurie kovojo už spaudos laisvę, nenorėdami nurimti brutualios prespaudos atmosferoje. Juk jie pirmi stojo į aktyvią kovą už nepriklausomą tautos gyvenimą ir savarankišką kultūrinį reiškimąsi, duodami mums nepamirštamą pavyzdį ir palikdami tautai garbingos ateities testamentą.

Iš jų, kurie sykiu su spauda nešė mums laisvę, mes turime pasimokyti didvyriško pasiryžimo, nuoširdaus pasiaukojimo, laisvės, meilės ir didelio vieningumo bei solidarumo. Nuo aukšto kunigaikščio lig paprasto kaimiečio, nuo vyskupų lig paskutinio klierikėlio — visi troško vieno: laimėti kovą, atgauti spaudą ir jąja teisėtai naudotis savo tautinei kūrybai.

Ką mes matome šiandieninėje spaudoje!? — O gi baisų išsigimimą! Mes matome palinkimą panaudoti spaudą tokiems nedoriems tikslams, kaip šmeižimas netinkamų sau žmonių, skleidimams klaidingų gandų ir tt.

Gal jokioje gyvenimo srityje taip ryškiai neišeina aikštėn mūsų nekultūringumas, kaip toje kovoje, kuri vedama spaudoje už savo įsitikinimus ir interesus. Visas blogumas esti ne pačioje kovoje, nes ji yra neišvengiama, bet tame būde, kuriuo kova yra vedama.

Jeigu spaudos kova ir neišvengiama, tai gilus objektyvumo jausmas ir didelis teisingumo pajautimas yra privalomas kiekvienam, kuris stoja į spaudos kovą už savo įsitikinimus. Idėjinė kova turi būti pagrista garbingos kovos principais ir reikalaujanti riteriškos arba džentelmeniškos taktikos.

Švenčiant spaudos atgavimo sukaktį, mes turime sutvarkyti savo spaudos santykius ir išsidirbti viešą opiniją, kuri neleistų piktnaudžiauti spaudos priemonėmis su skriauda mūsų visuomenei, jos dorovei ir garbei. Šituo reikalu privalu susirūpinti visoms sąmoningoms ir kultūringai nusistačiusioms mūsų grupėms ir jų leidžiamiems laikraščiams.

Mes žinome, kad spauda yra ta visuotinė galybė, be kurios pagalbos negali apsieiti joks idėjinis judėjimas, joks kuriamasis darbas, jokia apsigynimo akcija. Tačiau neturime pamiršti, kad spauda yra ir dviašmenis ginklas, kuris gali nešti tautai tiek išganymą, tiek ir mirtį.

Visiems labai svarbu įsisąmoninti, kad mūsų grįžtamasis kelias į Lietuvą turi eiti per naują mūsų atgimimą. Mes negalėsime grįžti į Lietuvą tokiais, kokiais mes esame dabartinėse savo ribose. Jeigu mes įžengtume į Lietuvą tokie, kokie šiandien esame, tai mes iš tikrųjų įžengtume ten tik tam, kad prarastume ją galutinai.

Tautinė dvasia, tautos reikalai turėtų jungti visus bendram darbui. O tikros tautinės vienybės linkmę kaip tik ir turėtų keiti mūsų spauda.

Jau laikas pradėti rimtą darbą! Laikas dvasiškai sustiprėti, susiorganizuoti, ir kūrybos dvasia užgims mumyse. Iš priešingo darbo sunku ir sveikų ateities vaisių sulaukti.

Kaip lietuviškas žodis gaivino ir vienijo pirmiau, taip turi gaivinti ir vienyti mus dabar, ypač šiuo rimtu ir atsakingu momentu.

A. Dimas

PO CHURCHILLO VIZITO WASHINGTONE

Kaip žinoma, į Washingtoną buvo atvykęs Anglijos premjeras Churchillas kartu su užsienių reikalų ministru Edenu.

Churchillas atrodo dar žvalus ir elegantiškas, nors jau sunkiai lipa į automobilį.

Baltuose Rūmuose, pusryčių metu, kuriuose dalyvavo žymieji abiejų partijų atstovai ir kiti oficialūs pareigūnai, Churchillas pareiškė, kad kovai su raudonųjų imperializmu ir pavojumi, reikalinga budrumas ir kantrybė.

Plepėti geriau nei kariauti, juokaudamas išsitarė Churchillas.

Su prez. Eisenhoweriu jis turėjęs ilgesnius pasitarimus pietryčių Azijos klausimais.

Kai kurie kongresmanai jau skeptiškai žiūri į Churchillo vizitą ir spėja, kad jis buvo atsivežęs antrą "Miuncheną" Tolimiesiems Rytams.

Į tai Churchillas specialioje konferencijoje kongresui replikavo, kad, nešiūrint skirtingų metodų, kuriuos naudoja JAV ir Anglija, pastaroji yra laisvės pusėje, ir toks būsiąs galutinis jos sprendimas.

Tačiau Churchillas įspėjo, kad staigi akcija esanti nenaudinga, ir kad per ilgesnį laiką išsisprendžia tokios problemos, kurios pradžioje atrodo sunkiai išsprendžiamos.

Kai kurie kongresmanai buvo manę, kad po Eisenhowerio — Churchillo pasitarimų nebūsią didelių nuomonių skirtumų pietryčių Azijos klausimais.

Spektikai randa Churchillo pareiškimus taikingus komunistų atveju, bet jiems atrodo, kad jis nenukryps nuo savo pozicijos.

Churchillas vis dėlto esąs stiprus šalininkas bendradarbiavimo su Raudonąja Kinija.

Prancūzijos klausimu, Churchillas palaiko JAV pusę ir supranta, kad reikalingas Vakarų Vokietijos stipresnis apginklavimas. Prancūzijos delsimas ratifikuoti Europos gynybos sutartį — nenaudingas.

Atskirai tarėsi ir Edenas su Dulles.

Kalbama, kad Edenas konkrečiau pasisakęs Azijos klausimu. Be to, jis aiškiai pripažįsta komunistų agresijos pavojų.

— Paskutiniuoju laiku spaudoje ir visuomenėje buvo paskleistos klaidinančios žinios dėl Lietuvos užsienio pasų įsidavinėjimo Vakarų Vokietijoje.

Lietuvos Diplomatijos šefas praneša suinteresuotiems asmenims, kad Lietuvos užsienio pasai Vakarų Vokietijoje gyvenantiems Lietuvos piliečiams įsidavinėjami ir pratęsiami ligšiolinė tvarka šių Lietuvos Respublikos įstaigų: Pasiuntinybės prie Šventojo sosto, Pasiuntinybės Londone ir Konsulato Chicagoje.

Dr. You Chan Yano, Pietų Korėjos ambasadorius Washingtone, grįžo iš Genevos.

Jungtinių Valstybių istorija

NEPRIKLAUSOMYBĖS PASKELBIMAS

Santykių nutraukimas. – Tom Paine spausdina Common Sense. – Nepriklausomybės paskelbimas (1776 m. liepos 4 d.). – Thomas Jefferson vaidmuo.

Dabar kolonijos buvo atviras me kare su metropolija, bet jos dar nenutraukė legalių santykių ir nepasiskelbė nepriklausomomis.

Tiktai pasiskelbę nepriklausomais, amerikiečiai galėjo tikėtis, kad neutralios valstybės pripažins jų kovojančiais, kad su jų belaisviais bus elgiamasi kaip su kareiviais. Ir jie galėjo nusavinti lojalistų turtą.

Bet dar daug kolonijų dvejojo. Vieni dėl ištikimybės karaliui, pvz., Franklino sūnus gubernatorius William Franklin, kiti dėl to, kad jų biznis buvo sukurtas kaip Anglijos piliečių. Štie manė, kad jų draugai Anglijoje Burke, Chatam ir Fox išgaus kompromisą, nes nežiūrint pradėtų karo veiksmų, daug anglų dar simpatiškai žiūrėjo į amerikiečius. Kunigaikštis Richmond lordų rūmuose pareiškė, kad amerikiečių akcija buvo "pilnai pateisinama, tiek politiniu, tiek moraliniu požiūriu."

Bet karalius Jurgis III privertė kolonijas bristi Rubiconą. Jis svajojo būti geru despotu, bet nežinojo, kad nėra gerų despotų. Kad vyrautų parlamente ir spaudoje, jis papirkinėjo. Korupcija buvo įsiviešpatavusi ministerijose, armijoje ir laivyne. Tad karalius, sustiprinęs savo asmenišką valdžią, susilpnino savo karalystę. Jo akimis, amerikiečių klausimas buvo garbės klausimas. Jis bandė įsteigti savo karalystėje absoliutinę monarchiją ir manė jei dabar pralaimės kolonijose, konstitucinė monarchija ir whigs triumfuos Anglijoje.

Sosto kalboje, 1775 metais spalio mėnesį, jis pasakė, kad Anglija niekad neatsisakys savo kolonijų, kad ji privers save gerbti ginklu, bet sutiks elgtis palankiai su savo paklydusiais vaikais, jei jie prašys karaliaus malonės.

Nelaimingasis suverenas nesuprato, kad nei George Washingtonas, nei tūkstančiai kitų neturėjo nė mažiausio noro atvykti pas karalių ir maldauti jo amnestijos. Tai buvo pirmoji anglų klaida.

Antroji klaida įvyko, kai parlamentas paskelbė, jog pavartos jėgą, o tikrumoje tos jėgos neturėjo Amerikoje. Anglų armija 1775 metais buvo iš 50,000 kareivių, kurių 12,000 stovėjo Airijoje, o kiti Indijoje, Antilose ir Kanadoje. Anglija buvo priešinga privalomai karinei tarnybai. Jurgis III, norėdamas siųsti kareivių į Ameriką, turėjo juos samdytis Vokietijoje. Kunigaikštis Brunswick ir princas Hesse-Cassel pardavė jam 30,000 kareivių, po 7 svarus už kareivį į metus. Šie samdiniai neturėjo noro kautis. Ir galima įsivaizduoti, koks buvo amerikiečių pasipiktinimas, kada suverenas prieš juos įstatė svetimšalius kareivius. Net Anglijoje kai kurie šį žygį pasmerkė, kaip didelį pavojų anglų ir amerikiečių laisvėms.

"Kad parlamentas būtų laisvas, reikia, kad ir kolonijos būtų laisvos", sakė Burke ir pabrėžė, kad įvedimas Amerikos karinės vyriausybės, privės prie to paties ir Anglijoje. Burke teisingai numatė: laisvė nedalinama.

Sosto kalba įžeidė amerikiečius, gi svetimšalių kariuomenės atsiuntimas buvo provokacija, o Bostono paėmimas kėlė drąsą.

Tad visuomenės nuotaika, kuri iki šiol buvo bešališka, palinko į santykių nutraukimą su Anglija. Pamfleto išleidimas užbaigė rezistencijos kristalizaciją. Šis pamfletas vadinosi Common Sense, ir parašytas dar nepažįstamo anglo Tom Paine. Šitas svetimšalis, kuris sukėlė amerikiečius, iki tol gyvenime turėjo tik nepasisekimus.

Jis buvo mažas administracijos tarnautojas ir du kartus tapo pašalintas iš tarnybos. Jo žmona jį buvo apleidusi. Tokių nepasisekimų metu jis susitiko Franklina, kuris susižavėjęs šiuo vaikinu, davė jam rekomendacinį laiškelį. Jis atvyko į Philadelphiją 1774 metais. Kongreso metu jis bėgiojo gatvėmis, rankiojo naujienas, tyrinėjo gyventojų nuomones ir radęs, kad jos per daug ištižusios, nutarė jas pažadinti tuo savo pamfletu.

Šio pamfleto pasisekimas priklausė nuo jo paprastumo.

Visos teisinės diskusijos žmonėms jau nusibodo.

Common Sense autorius visai nesirūpino teisiškumu. Ar Amerika, tų mažųjų žmonių, kurie dirba krautuvėlėse ar farmose, turėjo interesą pasilikti sujungta su Anglija? Tai buvo klausimas paprastai pastatytas, ir Paine trumpai atsakė: Ne.

"Vyriausybė, kuri pavydi mūsų klestėjimui, ar yra toji, kuri turi mus valdyti? Kas atsako "ne" į šį klausimą, yra nepriklausomybės šalininkas, nes nepriklausomybė reiškiasi paprastai: "Leisime mes patys sau įstatymus arba paliksime tuo rūpintis karaliui, kuris yra pats didžiausias šio kontinento priešas?" Kartais jam atsakydao, kad kolonijos prie to režimo klestėjo: "Jūs negalite taip sakyti," atkirsdavo Paine. "Jei vaikas iki šiol gerai augo gerdamas pieną, tai nereiškia, kad jam nereikia duoti mėsos... Vienas garbingas žmogus daug vertingesnis bendruomenei, negu visi karūnuoti sukčiai pasaulyje... Tolumą, kuriai Visagalis atskyrė Ameriką nuo Anglijos, yra naturalus įrodymas, kad vienos valdžia kitai niekad nebuvo numatyta Viešpaties planuose... Yra nesąmonė manyti, kad kontinentas gali būti valdomas salos..."

Pamfleto pasisekimas buvo didelis. Londone Tom Paine tapo nepakenčiamiausiu žmogumi ir anglų gentlemenai įvedė madą po savo kulnimis prikalti raides TP. Amerikoje — Common Sense virto patriotų biblija. Šimtas tūkstančių egzempliorių buvo išparduota. Radikalai buvo įaudrinti, gi toriams atsivėrė akys, ir pats Washingtonas tarė:

"Puiki doktrina ir nesugriaunami samprotavimai".

Bet kuo pagristi Nepriklausomybės paskelbimą? Anksčiau kolonijų propaganda naudojosi lygybės argumentais, skolintais iš anglų "Jokių mokesčiais apsidėjimų, kol nebus atstovavimo." Bet šita tezė neatrodė stipri. Intelektualinis pasaulis reikalavo geresnio pagrindo, kad galima būtų nutraukti santykius.

Kai 1688 metais Whigs pageidavo pakeisti Jokubą II karaliumi Guillaume III, jiems teko sugriauti dieviškumo teisės doktriną. Locke tada įrodė traktate, kad kiekvienas asmuo turi kai kurias natūralias teises ir jei šios yra sulaužytos, tai socialinis paktas, "covenant", tarp suvereno ir tautos yra nutraukiamas. Šita idėja patiko amerikiečiams. Jie grįžo prie covenant pirmųjų piligrimų, ir tai leido garbingai atsisakyti nuo kontrakto su Jurgiu III.

Washingtonas pasisakė už nepriklausomybę, ir jo laimėjimas Bostone suteikė jam didelį prestižą. Virginija sekė iš dalies dėl politinių priežasčių, iš dalies dėl ekonominių. Naujoji Anglija buvo už nepriklausomybę.

"Ar Amerika nėra jau nepriklausoma?" klausė Samuel Adams.

New Yorkas, Pennsylvania, Marylandas ir Šiaurės Carolina dar dvejojo. Pagaliau 1776 m. birželio 7 d. Richard Henry Lee iš Virginijos, pasiūlė kongresui primti rezoliuciją: "Šitos susivienijusios kolonijos turi teisę būti nepriklausomomis, laisvomis valstybėmis."

Buvo nutarta nepriklausomybės paskelbimą pavesti suredaguoti komitetui, kurio nariais buvo John Adams, Thomas Jefferson ir Benjamin Franklin. Jefferson, Virginijos delegatas kongrese, buvo teigiamai pasirejškęs ir mokėjo redaguoti mintis aiškiai ir tiksliai.

"Dievas, kuris mums davė gyvenimą," sakydavo Jeffersonas, "tuo pačiu mums davė ir laisvę."

Adams, kuris irgi galėjo atlikti redagavimo darbą, pirmasis pasakė Jeffersonui: "Jūs padarysite. Pirmoji priežastis: jūs esate virginietis, ir virginietis turi būti priešaky viso šio reikalo. Antra priežastis: aš esu antipatiškas ir nepopuliarus, jūs — priešingai. Trečia priežastis: jūs rašote dešimt kartų geriau negu aš."

Jeffersonas tuojau ėmėsi darbo. Kelias pataisas tekste padarė John Adams ir Franklin. Liepos 2 d. visos valstybės, išskyrus New Yorką, nutarė nutraukti santykius su Anglija, ir liepos 4 d. nepriklausomybės paskelbimas buvo priimtas. Pasiuntiniai tuojau paskleidė šią naujieną.

Nepriklausomybės paskelbimas buvo perduotas visam pasauliui.

Anglų istorikai sako, kad šis dokumentas nebuvo originalus, kad jame esama Locke idėjų. Tai iš dalies tiesa. Ir Jeffersonas yra pasakęs: 'Aš nelaikau savo misija dalykus išgalvoti, arba reikšti mintis, kurios anksčiau niekad nebuvo išreikštos."

Jis stengėsi išreikšti aiškiai ir trumpai tas idėjas, kurios buvo didelio amerikiečių skaičiaus idėjomis. Ir tai jam pasisekė. Originalumas buvo ne idėjose, bet pačiame fakte, kad pirmą kartą istorijoje, tos idėjos tapo tautos charakteriu ir iš teorijos pereita į praktišką įgyvendinimą.

Seka: Kariniai veiksmai.

MONTICELLO, TH. JEFFERSONO NAMAI

Netoli Charlottesville, Virginijoje, yra Monticello, Thomo Jeffersono gyvenvietė, kuri pagrindinai pertvarkyta, neseniai buvo atidaryta visuomenei. Monticello, betgi, nebuvo taip pertvarkyta kaip Baltieji Rūmai. Stengtasi čia viską palikti kaip buvo, net imituojant namo plytas, pastato architektūrą ir laiko dvasią. Lankytojai nė nepastebi, kad čia neseniai buvo atliktas toks didelis remontas.

Monticello, itališkai kalnelis. Šitaip gi vadinosi Jeffersono tėviškė, kurią jis pats taip mielai prisimindavo — Albermarle grafystėje, Virginijoje, tėvas buvo nupirkęs 1735 metai. Ten Thomas mėgdavęs nubėgti ant netoliese esančio kalnagubrio. Jeffersonas buvo dar visai jaunas, kada jis apsiprendė kurti savo gyvenvietę.

Per 30 metų Jeffersonas nuolat plėtė, taisė, gerino pats Monticello vilą išprojektavęs ir pasistatęs. Trečiasis JAV prezidentas, Nepriklausomybės Deklaracijos autorius ir Virginijos Universiteto steigėjas, įrodė turėjęs nemenkus ir architekto gabumus (lygiai kaip jis buvo ūkininkas, muzikas ir aistringas literatūrinių laiškų bei mokslinių studijų rašytojas. Plėsdamas namus Jeffersonas naudojo užsienio kelionėse susirinktą patirtį, todėl galutinė namo architektūra pasidarė iš tikro komplikuota. Iš pirmo žvilgsnio Monticello atrodo kaip itališka vila, tačiau ją remia graikiškos kolonos, išskiria domas, ir galiausiai išryškėja kolonijalinės architektūros įvairūs elementai. Žinovai sako, jog išvadoje Monticello reprezentuojąs vieną gražiausių to laikotarpio kūrinių.

Thomas Jeffersonas buvo ir nemenkas išradėjas, sukoncentravęs šį talentą daugybei prietaisų, padarančių Monticello patogesniu taga gyventi. Jo namo židinys, specialių gaubtų pagalba teikdavo kur kas daugiau šilumos nei kiti to laiko židiniai, stiklinės durys pačios užsidarydavo, vynas būdavo pristatomas iš rūsio specialiu keltu, maistas patekdavo iš virtuvės valgomajin per specialią angą sutaupant tarnams daug vaikščiojimo. Kad žinotų iš kur vėjas pučia, Jeffersonas stogini vėjarodį buvo sujungęs su kambariniu.

Nors namas ir labai elegantiškas, bet baldai gana kuklūs. Jeffersonas nemėgo lovų ir dėl to visos lovos dienos metu būdavo pridaromos prie sienos į specialią angą. Visi šie išradimai tais laikais jam brangiai kainuodavo ir vienais metais Monticello vos nebuvo išvaržyti. Jeffersonui pasiryžus verčiau likviduoti savo vertingą biblioteką, nei namus ir, padedant draugams, Monticello buvo išgelbėtas. Tačiau jam mirus, šeima vis tiek turėjo savo tėviškę parduoti skoloms išsimokėti.

1923 metais Monticello buvo nupirktas patriotinės, nepelno organiazcijos "Thomas Jefferson Memorial Foundation". Fondas pavertė Monticello tautos šventove ir pravedė nuoseklų remontą. Praėjusiais metais Jeffersono namus aplankė daugiau kaip 22,000 turistų, kurie troško pamatyti vietą, kurioje gyveno nuo 1770 iki 1826 metų liepos 4 d. didysis amerikietis Jeffersonas.

New Yorke bus rodomas japonų filmas "Ugetsu". Jis laimėjo pirmą vietą Venecijos filmų festivalyje ir italų kritikų buvo pripažintas geriausiu užsienietišku filmu. Svarbiausieji aktoriai pažįstami iš garsaus filmo "Rashomon". Taip pat bus rodomas ir antras japonų filmas "Jigokumon", kuris laimėjo didįjį prizą Cannes festivalyje.

Eisenhowerienei dovana iš Rochesterio

PIRMOJI MOTERŲ TEISIŲ KONVENCIJA

1848 m. liepos 19 d. Seneca Falls, netoli Syracuse, New Yorko valstybėje, buvo pradėtas judėjimas, kuris galiausiai privedė prie Konstitucijos pataisos, suteikusios Amerikos moterims teisę balsuoti. Konvencija buvo sukviesta Lukrecijos Mott, Elizabeth Cady Stanton ir kitų iniciatyva, bet pirmininkavo James Mott, nes moterys prisipažino nesusigaudančios parlamentarinėse painiavose.

Kadangi pranešimas apie konvenciją pasirodė tik vietiniame laikraštyje, konvencijoje dalyvavo daugiausia draugai bei kaimynai. Tačiau, vėliau ji susilaukė dėmesio. Jos paskelbta "Declaration of Sentiments" buvo pasirašyta kelių šimtų moterų ir vyrų, būtent, kad moterys turi turėti lygias teises su vyrais: pilietybės atžvilgiu, nuosavybės, algų ir savo vaikų auklėjime.

Dar prieš pilietinį karą buvo sukviestos kelios tokios konvencijos, o po karo, šitokie suvažiavimai virto nuolatiniais. Vakarų valstybės, pradedant Wyoming 1869 m. tuo reikalu padarė konkrečių žygių. Galiausiai 1920 metais, praėjus 72 metams nuo Seneca Falls konferencijos, kongresas priėmė 19 Konstitucijos Pataisą, kuris skambėjo — "JAV piliečių teisės negali būti pažeistos ar pakeistos Federalinės Vyriausybės ar paskiros valstybės atsižvelgiant į balsuotojų lytį".

Amerika vis labiau domisi naujesniais kompozitoriais. Paskutiniu metu įgrota Alban Beryo koncertas smuikui, su Artur Rodzinski ir Cleveland orkestru. Pažymėtini Schoenbergo ir Bartoko Koncertai smuikui. Smuikininkai Krasner ir Gertler.

●

Prancūzija statys 14 televizijos stočių. Norima, kad 1956 metais, apie 17,000,000 žmonių stebėtų programas.

Paskutinis kovos rundas tarp

Giovanni Guareschi

DON CAMILLO IR PEPPONE

Tuoj po rytinių mišių don Camillo nubėgo pas Peppone į garažą. Kaip tik jį pamatė, Peppone padarė nustebusio žmogaus veido išraišką, parodydamas dvi eilės baltų dantų.

— Peppone, — pasakė don Camillo, — ar tau nėra reikalingas tankas?

Peppone veide dingo šypsena.

— Jei tai sunkusis tankas ir jei manę įsimokinsite sustabdyti, kada aš per jus važiuosiu, taip.

— Aš nežinau kokio tai tipo tankas, — ramiai paaiškino don Camillo. — Aš tik žinau, kad tai vokiečių tankas, tad gana stambus. Reikia jį iš vietos išgabenti ir perkelti kelias mylias toliau.

Peppone atsmaukė savo kepurę ant pakausio.

— Mano klebone, šianakt jūs stačias miegojote?

— Aš visai nesumerkiau akių. Reikalas eina apie išlaisvinimą nuo košmaro vieno vargšo, kuris pas save paslėpė šį tanką. Jis buvo paliktas prie jo klojimo laike vokiečių atsitraukimo. Jis manė, kad pasitarnaus rezistencijai pasilikdamas priešo ginklą. Paskui kai karas pasibaigė jis nedriso pranešti valdžiai. Jis įsimylėjo į tą paneerį. Bet dabar jis norėtų juo nusikratyti. Jis buvo atėjęs pas mane ne išpažinties, bet prašyti pagalbos. Aš neturiu prityrimo su tankais ir jei tu man nepagelbėsi tai nieko nebus galima padaryti.

Peppone netikėjo, kad don Camillo kalba rimtai.

— Šitie dalykai manęs nedomauja, — pasakė jis. — Eik pasakoti apie juos į Vatikaną. Ten yra žmonių, kurie laukia tankų.

Don Camillo vieną momentą susijaudino.

— Galimas daiktas, kad šis vargšas žmogelis, ant kurio krūtinės guli tankas, turi sūnų, įsirašiusį į partiją, kuri, sakysim, jūsiškė. Mano žiniomis tankas nebuvo paslėptas, kad panaudojus jį proletarinei revoliucijai. Bet jei žandarai atras jį šitame name, kaip tada išvengti, kad nesusipainiotų tankas ir proletariato tikslai.

Peppone patraukė pečiais.

— Darykit, ką jūs norite, klebone, mano popieriai tvarkoje, ir aš nieko nežinau apie šią tanko istoriją.

— Bet dabar tu žinai šį tą, nes aš tau pasakiau, — atkirto don Camillo. — Jei aš būčiau norėjęs šį dalyką politiškai išnaudoti, tai vietoj ėjęs pas tave, būčiau nuėjęs pas žandarus. Bet aš nenoriu niekam daryti skriaudos, ir noriu perduoti šį ginklą valdžiai. Ir tu esi apžiūrėti šį tanką, kad galima būtų paleisti jo motorą. Paskui mes parinksime patogų momentą ir nuvažiuosime juo iki miškelio. Vėliau įspėsime tuos, kurie reikalingi, kad jie atrastų.

Peppone trenkė kūju į prie kalą.

— Ir kad dar būtų gražiau, bus leista Pepponei valdyti tanką, ir patogiu momentu įspėti žandarai. Šitaip Peppone bus suimtas bevažinėjąs tanku. Tankas bus paimtas, o Peppone padėtas į šešėlį.

Don Camillo pakratė galvą.

— Tai gera idėja, bet ji man netinka. Nes jei Peppone sutiks daryti tai, ką aš sakau, tai tanko viduje su Peppone bus ir don Camillo.

Peppone ilgai žiūrėjo nieko nesakydamas. Bet tai buvo tylėjimas, kuris vertas ilgos kalbos.

Naktį jie susitiko už malkų krūvos. Dorini buvo įsakyta neiškišti nosies laukan ir net pro langą nežiūrėti. Jie nuėmė keletą malkų, kol atrado bokštelio dangtį. Peppone atsinešė elektrinę lempą ir įlindo į geležinio milžino vidų. Ten jis pasilikęs kurį momentą, paskui pasirodė visas išprakaitavęs.

— Reikia pakrauti bateriją, — paaiškino jis. — Paskui matysime. Motoras atrodo nesugedęs.

Jie vėl apdengė malkom tanką.

Kitą vakarą jie grįžo su pakrauta baterija. Tai buvo audringa naktis su žaibais ir perkūnija, lyg tyčia tokiai avantiūrai. Peppone dirbo kelias valandas.

— Aš pabandysiu paleisti motorą. Jei jūs pajusite pavojų, įspėkite mane ir aš tuoj pat sustabdysiu.

Bet nebuvo ko bijoti. Peppone leido motorui veikti, kiek rado reikalinga. Paskui įšlipo, kelkdamas visus vokiečius ir jų pabūklus.

— Sekančią naktį galėsime pajudėti.

Pradžioje jie galvojo pasirinkti ramią naktį. Bet buvo pats darbymečio laikotarpis ir jau antrą valandą ryto galima buvo girdėti laukuose traktorius dirbant. Tad niekas negalėjo atkreipti dėmesio į jų kelionę.

Paskutiniu momentu Peppone nutarė, kad don Camillo nelips į tanką. Dienos metu jie ištyrinėjo apylinkę, kuria turės pravažiuoti iki pamiškės.

— Bet jei jūs bandysite mane apgauti, klebone, aš šausiu iš patrankos jums į nugarą, — įspėjo Peppone.

Išstudijavę kelią, sekančią naktį jie atėjo tanko. Dorini gulėjo lovoje, ir jo širdis buvo kaip marmelado gabalas. Peppone atmetė keletą malkų, įlindo į tanką ir užvedė motorą. Tuo tarpu don Camillo ji žegnojo ir pavedė jo sielą Dievui.

Malkos subraškėjo ir įšlindo milžiniškas tankas.

Don Camillo pasikėlė sutaną ir bėgo priešaky, rodydamas kelią.

Užtesys buvo smarkus, bet laukuose girdėjosi traktorių birzgėjimas, ir jis tik papildė tą nakties koncertą.

Peppone mokėjo valdyti. Karo metu jis tarnavo tankų taisymo dalyje. Ir dabar jis net buvo patenkintas.

Privažiavę iki didžiojo kanalo, kuris buvo beveik sausas, tankas įšliaužė į upelį ir judėjo pirmyn tarp akmenėlių. Tai buvo numatyta ir tokiu būdu jie nepaliko pėdsakų. Don Camillo sulaikė tanką ir pats įlipo į vidų. Jis buvo išvargęs nuo bėgimo, o pagaliau irgi norėjo pasivažinėti.

5 pusl.

KAIP REIKIA KAITINTIS SAULĖJE

Jus galite sveikai nudegti nuo saulės be kančių. Jus galite įgyti gražą rudą kūno spalvą, netaveikdamas nieko savo atsargų. Raudona, brizganti nosis ar šurkšti, besilupanti oda nėra būtina sąlyga sveikam maudymuisi saulėje.

Nėra jokio reikalo JAV pramonei nustot, per metus 7,000,000 darbo dienų, darbininkams neatvykus į darbą dėl nesveiko saulės nudegimo. Taip pat pramonė neprarastų tiek pat dienų dėl sumenkėjusio darbingumo tų darbininkų, kurie "sveikai" nudegę, stengiasi savo darbą atlikti, bet tai sekmingai negali padaryti.

Tikrai, tinkamai naudojant, saulė yra geras vaistas.

Svarbiausia saulės nauda yra vitaminas D (maisto sudedamoji dalis, kurios labai maži kiekiai būtinai reikalingi žmonių ir gyvulių normaliam maitinimuisi), kurį pagamina ultra violetiniai spinduliai jūsų kūne. Taip pat naudinga saulės jėgą, kuri, atpalaiduodama sutrauktus nervus, naikindama apmaudingas mintis, padarydama sveiką tingumą, suteikia jums poilsio.

Sveikas saulės nudegimas atleidžia įtemptus nervus. Jis siekia sumažinti kraujo spaudimą. Jis padidina raudonųjų ir baltųjų kraujo kūnelių, kovojančių su ligomis, skaičių, taip pat ir hemoglobiną arba deguonį gabenantį pigmentą raudonose kraujo ląstelėse. Jis užmuša pavojingas bakterijas. Jis praturtina kūno kalcio, fosforo ir geležies atsargas.

Bet saulės šviesa susideda iš įvairių bangų ilgio spinduliavimo. Kai kuriuos šių spindulių kartais matome gražiai išsidėsčiusius vaivorykštėje, kitų negalime matyti, o jaučiame juos kaip karštį ir juos vadiname infra raudonais spinduliais.

Dar kiti spinduliai, kurių negalime matyti, vadinami ultra violetiniais spinduliais ir jie gali būti mums naudingi ar žalingi.

Daugumas juokauja, nes nežino nesveiko nudegimo blogą pranašaujančius ženklus — nuolatinį odos audinių sužalojimą, kaip susiraukšlėjimą, sukietėjimą, išdžiūvusią ir netvarkingą pigmentaciją (nudažymą) ir geros išvaizdos sunaikinimą. Po aštraus nudegimo oda lieka šlakuota, dėmėta, kuri per eilę metų negali nudegti, o kartais net gali būti odos vėžio priežastimi.

Neseniai susekta, kad ultravioletinės šviesos trumpieji spinduliai raudonina odą, tai pirmas nesveiko nudegimo ženklas, o ultravioletinės šviesos ilgieji spinduliai pagamina sveiką, rudą spalvą.

Šis atradimas paskatino prekybininkus gaminti šimtus įvairių saulės nudegimo skysčių (suntan lotion). Ir iš visų kosmetikų, šių saulės nudegimo skysčių buvimas tikrai yra moksliniai pagrįstas.

Anksčiau buvo manoma, kad vieną kartą įgijus tokį rudumą, jau esi apsaugotas nuo kitų saulės nudegimų. Ši nuomonė klaidinga, nes saulės nudegimo pigmentas randasi žemiau odos sluoksnio, po saulei jautrių ląstelių, tokiu būdu jis lieka atviras nudegimui, kaip ir anksčiau.

Štai dėl ko šie saulės nudegimo skysčiai yra naudingi. Jie sustabdo ultra violetinės šviesos trumpuosius spindulius, kurie sukelia raudoninimą arba nesveiką nudegimą. Ilgosios bangos, suteikiančios kūnui gražią rudą spalvą, pereidamos per viršutinį odos sluoksnį, atlieka savo darbą daug greičiau ir patogiau.

Geriausi saulės nudegimo skysčiai yra tie, kuriuos taip lengvai negalima nuplauti, nutrinti arba išprakaituoti.

Iš tikrųjų, iš visų saulės nudegimo apsaugos priemonių geriausi yra paprasto raudono alavo (petrolatum) dribsniai.

Nepaisant šių apsaugos priemonių, jūs galite nusideginti, jei perdaug kaitinatės. Apsaugos nuo tokio nesveiko nudegimo mums gali padėti tik sveikas protas. Protingi saulės vonių ėmėjai pirmąją dieną kaitinasi tik keletas minutės, sekančią dieną kelios minutėm ilgiau ir t.t.

JAV Viešosios Sveikatos Tarnyba (United States Public Health Service) nuolat mus įspėja saugotis (vidudienio saulės. Šiuo metu ultra violetinių spindulių, pasiekiančių mūsų planetą, būna daugiausia. Vasaros pradžioje išmintingiausia imti saulės vonias iki 10 val. priešpiet arba nuo 3 val. po pietų.

Laikrodžio pagalba paskirstyk kaitinimosi laiką. Nespėliok. Iš lėto didink kiekvieną dieną kaitinimosi laiką. Atsiminkk, kad ultra violetinių spindulių, deginančių mūsų odą, mes nematome, taip kad ir vėsią dieną, kai saulė spindi, jūs galite skaudžiai nudegti nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų.

Gamta aprūpino gyvulius atsparia oda ir ilgais plaukais, paukščius — plunksnomis, o žmones, turinčius gyventi tropikų (atogrąžų) klimate, papildoma naturalaus pigmento atsarga. Bet kažin kaip ji pamiršo aprūpinti baltosios rasės žmones naturalia apsauga nuo saulės šviesos.

Priešingai bendram įsitikinimui, vyrai jautresni nudegimui kaip moterys. Asmenys nuo 21 iki 50 metų amžiaus greičiau nudega negu individai, jaunesni ar vyresni už juos. Vieno dermatologo (odos ligų gydytojo) nuomone, juodaplaukiai, kurių oda labai balta ir sausa, ypač jautrūs. Toliau seka raudonplaukiai.

Dar šiek tiek apie odos vėžį. Odos vėžys daugiausia pasirodo ant rankų ir ant veido, tai yra ant rankų ir ant veido, vietų, kurioms daugiausia tenka saulės šviesos nudegimo.

Statistikos duomenimis tarp JAV laivyno vyrų, plaukiojančių jūromis, odos vėžys pasitaiko aštuonis kartus daugiau kaip miestiečių tarpe. Po jūrininkų seka ūkininkai ir žvejai, sergą odos vėžiu.

Negrai, kurių odoje yra daug pigmento, mažiausiai rodo palinkimo odos vėžiui. Šviesios odos asmenys turi saikingai kaitintis saulėje, tuo pačiu sumažindami galimo odos vėžio pavojų.

Nors veido ir lūpų vėžys dažniausiai pasitaiko, laimei, jie yra sėkmingiausiai gydomi. Anksti pradėjus gydytis, 90% visiškai pasveiksta. Saulės kulto garbintojai turėtų kreipti dėmesio į įtartinus veido auglius, jei jie, paviršutiniškai gydant, laiku neišnyksta.

Jei jūs klausėte gydytojo patarimo kaip geriausiai pasinaudoti vasaros saulės šviesa ir išvengti pavojų, jis, greičiausiai, jums taip atsakys, kaip manasis:

"Jei jūs mėgstate maudytis sūriame vandenyje, atsiminkite, kad sūrus vanduo greitina kaitinimąsi. Kiekvienu atveju vartok saulės nudegimo skystį arba kremą apsaugoti odos viršutinio sluoksnio ląsteles nuo ultra violetinių spindulių žalos. Vartok daug skysčių ir druskos. Valgyk pakankamą kiekį proteinų (baltymų). Saugokis vidudienio saulės.

Rūpestingai parink tamsius akinius — jų lęšiukai turi būti nušlifuoti (nulyginti) ir nupoliruoti ir juos reikia vartoti tik tada, kai būnate saulėje.

Svarbiausia, atsimink, kad gali mirtinai iškepti, jei užmigsi, kai saulės spinduliai sruvena į tave. Pagrindinė taisyklė — neskubėki!

O. A. Batista

6 psl.

Kalifornijoje tebetiriama pramonininko Wallace R. Parnell ir jo sekretorės p-nios Beryl S. Erickson nužudymo aplinkybės. Jiedu rasti nušauti Parnell ofise.

LAISVĖS DIENOS IŠKILMĖS

Sovietų pavergtųjų Centro ir Rytų Europos kraštų laisvinimo akcijai vadovaujančių tremtinių iniciatyva liepos 1-oji paskelbta Laisvės Diena. Ta proga į sovietų pavergtąjį ir laisvąjį pasaulį išleistoje deklaracijoje konstatuojamas tvirtas įsitikinimas, kad bolševikinė vergija prieis savo galą, kad sovietų pavergtųjų tautų byla yra sykiu ir laisvųjų tautų byla, nes sovietinis kolonizmas graso visų žmonių ir visų tautų laisvei, kad Europos tautos po išlaisvinimo turi glaudžiai bendradarbiauti, ir kad turi būti garantuotos asmenims ir tautoms trys pagrindinės laisvės: 1) laisvė nuo vidaus tironijos bei išnaudojimo, 2) laisvė nuo svetimųjų primestos valdžios ir 3) laisvė nuo karo rizikos bei ūkinės krizės. Deklaracija baigiama, įsipareigojimu kovoti iki sovietų pavergtieji kraštai vėl bus laisvi.

Deklaracija buvo paskelbta liepos 1 d. prie garsiosios prancūzų tautos 1884 m. Jungtinėms Valstybėms dovanotos, Laisvės Statulos Bedloe saloje, New Yorke, dalyvaujant Europos Laisvės Komiteto prezidentui, Vidaus Reikalų sekr. asistentui, Prancūzijos gen. konsului New Yorke, sovietų pavergtųjų centro ir rytų Europos kraštų laisvinimo akcijai vadovaujantiems tremtiniams ir per 1000 šių kraštų tremtinių bei amerikiečių.

Garbės sargyboje buvo JAV ginkluotųjų pajėgų ir visų ginklo rūšių atstovai. Iškilmės pradėtos Lsios armijos orkestrui sugrojus JAV ir Prancūzijos himnus. Įvedamąjį žodį tarė Žemutinio Manhattano Draugijos prezidentas. Savo sveikinimus ta proga atsiuntė Valstybės sekretorius J. F. Dulles, JAV atstovas Jungtinėse Tautose H. C. Lodge, senato respublikonų lyderis senatorius W. F. Knowland, senatorius Ive. New Yorko valstybės gubernatorius ir New Yorko burmistras liepos 1-ją proklamavo Laisvės Diena.

Sovietų pavergtųjų C. ir R. Europos kraštų vardu ta proga tarė žodį Lietuvos Laisvės Komiteto pirm. V. Sidzikauskas, primindamas, kad nuo II-jo Pasaulio karo pradžios Vakarų demokratijos yra sutelkusios 9 tautoms laisvę ir nepriklausomybę, kai sovietinis agresorius tuo pat metu 10 nepriklausomų valstybių prarijo. Bolševikų infiltracija esanti globalinė. Tokią pat turinti būti ir kova su sovietine tironija. Nevalia save užliūliuoti Locarno miražais. Nevalia pasiduoti netikrų pranašų įtaigojimams apie laisvės ir demokratijos galimą sambūvį su tironija ir žmonijos priešais. Priminė prezidento Eisenhowerio 1953 m. balandžio 16 d. pareiškimą, kad tik laisva europinė bendruomenė ir visiška Rytų Europos valstybių nepriklausomybė gali pabaigti dabartinį nenaturalų Europos į dvi dalis padalinimą. Priminė Patariamojo Europos Seimo 1954 m. gegužės 28 d. rezoliuciją, kad sovietų pavergtųjų kraštų nepriklausomybė yra bendras uždavinys visoms tautoms abiejose geležinės uždangos pusėse. Pagaliau pabrėžė, kad sovietų Rusijos pasitraukimas iš okupuotų kraštų yra pagrindinė ir pirmoji sąlyga bet kuriam sambūviui tarp demokratinių Vakarų ir totalistinių Rytų. Pavergtuosius brolius kalbėtojas užtikrino, kad tremtiniai ištikimi tautiniams idealams bei tradicijoms ir kad jie jaučia ir žino savo atsakomybę prieš istoriją.

Laisvės Dienos iškilmės buvo baigtos Metropolitan operos solistei J. Novotna, pritariant Lsios armijos orkestrui, sugiedojus "Dieve, laimink Ameriką".

Daniel J. Marsin (dešinėje) buvo pagrobęs vieno Arizonos turtuolio žmoną.

SKAUTŲ KURSAI

Skautų vadovų kursų antroji sesija įvyko Waterbury birželio 27—28 d.d. Kursantai dalyvavo iš Hartfordo, Worcesterio, Elizabetho ir Waterbury. Kursai susidėjo iš praktinių ir teoretinių dalių. Jų vedėjas buvo A. Saulaitis. Kiti paskaitininkai buvo kun. St. Yla, Ruzeckienė, Matonis, R. Šilbajoris ir V. Pileika.

Kursai pasižymėjo gyva veiklumo dvasia. Tarpe paskaitų buvo vedami žaidimai ir uždaviniai, o šeštadienio vakare įvyko skautiškas laužas. Kursantai buvo ypač dėkingi Waterburio skautų tėvų komitetui, kuris taip gražiai rūpinosi kursų ūkiniais reikalais.

E. K.

Pagamintas filmas pagal Pulitzerio premijos laimėtojo Herman Wonk romaną The Caine Mutiny. Pagrindiniuose vaidmenyse Humphrey Bogart, José Ferrer, Van Johnson, Fred MacMurray.

Senos organizacijos

Neseniai viena daugelio fraternalių šalpos organizacijų, paminėjo savo 100 metų sukaktį. Organizacijos vardas — Czechoslovak Society of America. Imigrantų įsteigta 1854 m. pradžioje St. Louis mieste, Missouri, yra ne tik seniausia čekų organizacija Amerikoje, bet seniausia fraternalė šalpos organizacija visoje Amerikoje. Žydų B'nai B'rith, įsteigta vienuolika metų anksčiau, virto švietimo organizacija.

Šiandien JAV yra apie 200 didelių šalpos organizacijų su daugiau nei 80,000 skyrių ir apie 10 mil. narių. Tarpe seniausiųjų yra vokiečių Order of Harugari, įsteigta 1869 m. Polish Roman Catholic Union (1873), Lithuanian Alliance of America (1886) ir vengrų Verhovay Fraternal Insurance Association, įsteigta 1896 m.

Czechoslovak Society of America istorija yra glaudžiai susijusi su visų čekų kilmės amerikiečių istorija. Jos konstitucija, išleista 1854 m., buvo pirma čekų kalboje knyga išleista Amerikoje, ir jau 1859 m. jos nariai įsteigė pirmą čekų dramos draugiją Amerikoje. Prieš 50 m. visi skyrių susirinkimai buvo laikomi čekų kalboje, bet šiandien jau 100 skyrių vartoja anglų kalbą.

Trumpai

Jei perki vartotą automobilį — patikrink, kaip užsidaro durys. Jei sunkiai, tai, galimas daiktas, automobilis turėjo katastrofą ir rėmai buvo įlenkti.

***

Daugelis žmonių perskaito 250 žodžių į minutę. Treniruojantis, pasiekiama iki 1000 žodžių ir daugiau.

***

Žymus amerikiečių poetas Louis McNeice pakviestas į Sarah Lawrence koledžą, kuriame skaitys eilę paskaitų apie poeziją ir poetinę dramą. Jis planuoja pastatyti ir vieną savo eksperimentinių vaidinimų.

***

Chicagoje, dr. Abraham Low, gimęs Vienoje, kritikuoja freudizmą begydant neurasteniką. Jo nuomone, išgijimui reikalinga ligonio valia. Jo sistemoje žymi Nietzsches įtaka. Dr. Low įsteigė ir psichoterapinę mokyklą susirašinėjimo būdu.

ATITAISYMAS

Pereitos savaitės Vienybės aprašyme "Trečiasis Inžinierių ir Architektų Suvažiavimas", buvo netiksliai pažymėta, jog suvažiavimui pirmininkavo J. Rasčiauskas ir jis pagelbėjo komisijoms. Turi būti: Inžinierių ir Architektų Suvažiavimui pirmininkavo J. Mikalauskas ir sekretoriavo J. Rasčiauskas, o jiems pagelbėjo straipsnyje išvardintos komisijos.

Reiškiu pagarbą,

K. Krulikas

LIETUVIAI ADVOKATAI

ST. BREDIS, JR.
37 Sheridan Avenue,
Brooklyn 8, N. Y.
AP. 7-7083

KĘSTUTIS W. MICHELSON
111-15 JAMAICA AVENUE
RICHMOND HILL 18, N. Y.
VIrginia 7-4111

CLEMENT A. VOKET
(Vokietaitis)
41-40 74th Street,
JACKSON HEIGHTS 73, N
NEwton 9-6620

ALFRED J. WENTZ
225 S. 4th Street,
BROOKLYN, N. Y.
EVergreen 7-8067

NEW YORKO LIETUVIAI GYDYTOJAI

DR. F. M. BINTAKYS
16 Linden St.
Brooklyn, N. Y.
GLenmore 5-3012
VALANDOS:
Kasdien nuo 11 iki 1
ir nuo 6 iki 8
Šeštadieniais nuo 11 iki 2.
Sekmadien. pagal susitarimą

DR. A. PETRIKA
(DANTŲ GYDYTOJAS)
221 So. 4th Street
Brooklyn, N. Y.
VALANDOS
9 — 12 ryte
1 — 8 vakare
Penktadieniais uždaryta
Tel. EVergreen 7-0868

DR. JANINA SNIEŠKA
(DANTŲ GYDYTOJA)
408 Jay Str. Room 306,
kamp. Fulton Str. (Brooklyne)
Ofiso tel. ULster 8-3789
Namų tel.: TAylor 7-8231
VALANDOS:
1 — 7 val.
susitarus
Ketvirtadieniais visą dieną ir šeštadieniais po pietų uždaryta

DR. BLADAS K. VENCIUS
(DANTŲ GYDYTOJAS)
499 Grand Street
Brooklyn, N. Y.
VALANDOS:
9 — 12 ryte
2 — 9 vakare
Penktadieniais uždaryta
Tel. Ofiso STagg 2-0706
Namų — Jamaica 6-3834

JOHN DERUHA, M. D.
Odos niežėjimas ir išbėrimai. Tulžies ligos. Galvos skaudėjimas, nemigas, jausmų komplikacijos, jautrumas, širdies ir skilvio ligos.
Apžiūrėjimas ir kraujo tyrimas 3 dol. Priėmimo valandos 10-2 ir 4-9.
128 E. 86th ST., NEW YORK CITY
Virš Lexington Ave. požeminio traukinio stoties. Lengva privažiuoti iš visur. Atskiri laukimo kambariai vyrams ir moterims.

JOSEPH SAMOSTIE, M. D.
Buvęs Berlyno universiteto klinikų prof. asistentas
Vyrų ir moterų aštrios ir chroniškos ligos.
RENTGENAS - ELEKTROTERPIA
Nuo 10 val. ryto iki 6 v. p.p. Čia pat moterų ligų gydytojas
Priėmimo val. antr., treč. ir penkt. nuo 10 v. r. iki 6:30 v. v.
220 EAST 12th ST., NEW YORK 3, N. Y.
(Tarp 2nd ir 3rd Ave.) Tel. AL 4-4437

Iš nepriklausomybės laikų žinomas Kauno gydytojas CH. FINKELŠTEINAS, vidurių ligų (skilvio ir žarnų) specialistas priima ligonius šiose vietose:
CHARLES FINKELSTEIN, M. D. (kalba lietuviškai)
215 West 92nd Street, tik pagal susitarimą iš anksto
New York 25, N. Y. (by appointment) 9—11 val. ryto
Telef. TR 7-7146
445 Walnut Street 1—2 P. M. ir 4—7 P. M.
Yonkers, N. Y. ir pagal susitarimą (by appointment)
Telef. YOnkers 9-1302

LIETUVIŲ RADIJO PROGRAMA
JUOZAS GINKUS, VEDĖJAS
TREČIADIENIAIS, NUO 9:30 IKI 10 VAL. VAK.
IŠ WWRL, 5000 kcl.
Telefonas: EVergreen 4-9293
495 GRAND STREET BROOKLYN 11, N. Y.

TURIZMO IR APDRAUDOS BIURAS
Kelionės laivais ir lėktuvais, Įvairiausios apdraudos, Nuosavybių pirkimo ir pardavimo, Biznio knygų vedimo, Taksų (income tax) paruošimas, Pinigų persiuntimo ir skolinimo, Imigracijos ir pilietybės, Notarinių dokumentų tvirtinimo, Vertimų ir įvairiausias kitais reikalais.
KNYGYNAS—LAIKRAŠČIAI IR KNYGOS
Visais reikalais jums greitai ir maloniai patarnaus broliai
ALBINAS ir KAZYS TREČIOKAI
315 WALNUT ST. (kamp. Adam St.) NEWARK 5, N. J.
Telefonas MArket 2-4867

Prilaikykime Pinigus Savųjų Tarpe!
REPUBLIC WINE & LIQUOR STORE
X. STRUMSKIS, savininkas
322 Union Avenue,
BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EVergreen 7-2089
Vienintelė lietuvių degtinės ir vyno krautuvė, gyvuojanti jau 17 metų.

HERBERT & BLOOMFIELD, Inc.
AUTOMOBILIAI — NAUJI

SUNKVEŽIMIAI (TROKAI) vartoti
FINANSUOJA BANKAS
Autorizuotas
TAISYMAS DALYS
Lietuvis JUOZAS E. ARBACIAUSKAS,—Sav.
CHARLES H. BLOOMFIELD,—Sav.
110 Hempstead Turnpike, Franklin Square, L. I., N. Y.
Tel. HE 2-3800

Martin Gayer, 67 metų amžiaus, tebėra gyvas Los Angeles ligoninėje ir žiūri į kirvį, kuriuo jis nužudė savo žmoną ir vėliau pats mėgino nusižudyti, šokdamas prieš važiuojantį sunkvežimį.

BERIJOS ŠALININKAI IŠGAUDYTI

(Atkelta iš 3 psl.)

štabo vidaus patvarkymas, kuriuo buvo įsakyta, kad sąjunginių respublikų kp centrų komitetai, Vojokrug komendantai ir ministerių tarybos saugumo organai liautųsi ieškoję Berijos šalininkų. Dar daugiau: buvo griežtai įsakyta nutraukti tarpusavio varžybas, vykusias tarp MVD ir karinės kontražvalgybos. Tuo tarpu KGB vardu atgaivinta sena MGB įstaiga. MVD, valdoma Kruglovų, ir KGB — Serovų, pasidalino kompetencijomis. Su raud. armijos gen. štabu buvo surastas kompromisinis sprendimas: kontražvalgybos ryšininkai — instruktoriai yra pastoviai priskirti prie MVD centrų sąjunginėse respublikose. Jų žinioje yra visi MVD slaptieji agentai ir "seksotais" vadinami sandarbininkai. Tik SR/KGB informacinis — operatyvinis tinklas paliktas slaptas vietos karinės apygardos kontražvalgybai. Tačiau viršūnės — KGB centrinė Maskvoje ir raud. armijos gen. štabas — dalinasi aktualiomis žiniomis ir praneša viena kitai saugumo kadrų paskyrimus.

Lietuvoje šiandien, pradedant 1954 m. balandžio 18 d., veikia penkios atskiros organizuotos saugumo žvalgybinės — operatyvinės grupės. Į tas SR/KGB grupes mobilizuojami jauni saugumo įstaigų bei mokyklų Maskvoje auklėtiniai, prie kurių priskiriami žemesnių laipsnių iš kom. jaunimo eilių parinkti agentai lietuviai, o kai kur, pvz., Vilniuje ir kitur, taip pat lenkai bei gudai. Palyginti su buvusiais MGB kadrais, naujieji kadrai yra gerai išmokslinti ir suskirstyti į penkias pagrindines grupes: 1) Radijo operatyvinė ir radijo techninė grupė yra skirta kovai su užsienio radijo propaganda Lietuvoje. 2) Partinių LTSR kadrų vidaus saugumo grupė veikia tik tarp lietuvių partinių, kom. jaunimo ir kt. organizacijų. 3) LTSR ryšių, transporto ir laivyno kadrų grupė. Jos žinioje yra pašto, telefono, telegrafo kelių geležinkelių, auto transporto ir laivyno tarnautojų saugumo reikalai. Dviejų kitų grupių uždaviniai plačiau dar nėra tiksliai žinomi, tik tiek aišku, kad tarp jų veikia "radarinės" ir antiparašiutinės sekcijos. Čia į saugumo veiklą įtraukiama DOSAAF organizacija.

Apskritai, tenka pasakyti, kad vidaus saugumas okup. Lietuvoje nuo balandžio mėnesio laikomas stabilizuotu ir sustambintu. Tuo pačiu laiku į Lietuvą prasidėjo naujų agentų ir valdininkų plūdimas, pvz., 1954 m. tik balandžio mėnesį per Klaipėdos uostą ir Vilniaus geležinkelio stotį atvyko Lietuvon apie 3,400 žmonių, kurie buvo paskirstyti tiesiai į LTSR miestus, miestelių ir rajonų centrus.

K A R Y S, kuris prieš 35 metus buvo pradėtas leisti Kaune Lietuvos kariams, dabar vėl pasirodo Jungtinėse Amerikos Valstybėse.

Tai pasaulio lietuvių buv. karių patriotinis žurnalas.

Metams 5 dol. Rašykite:

K A R Y S
680 Bushwick Ave.,
Brooklyn 21, N. Y.

RUBBER STAMPS
CONCORD STAMP
ENGRAVING
79 Warren St. New York, N. Y.
Tel. BEekman 3-6828

A. Andriuškevičius
Laikrodininkas ir Juvelyras
Didelis brangenybių pasirinkimas.
485 Grand St.,
Brooklyn 11, N. Y.
EVergreen 4-2318

Biznio telefonas EVergreen 4-9672 — Vedėjo rezidencijos EVergreen 4-1913
LIETUVIŲ AMERIKOS PILIEČIŲ KLUBAS
Puiki salė išnuomojama baliams, banketams, vestuvėms, parėms ir kitokiems pokyliams.
JUOZAS ZAKARAUSKAS, vedėjas
280 UNION AVE., BROOKLYN, N. Y.

86th ST. CASINO TEATRAS
Tel. REgent 4-0257 BUtterfield 8-0561
LIEPOS 2 IKI LIEPOS 8 D., 1954.
Reserve hat Ruh
Paul Hoerbiger — Lucie Englisch
Spiegel des Lebens
Paula Wessely — Attila Hoerbiger
Nauja savaitės apžvalga

SCHOLES BAKING, Inc.
LIETUVIŠKA DUONA—GERIAUSIA DUONA
V. LUKAS, vedėjas

Mes kepame vsokias duonas ir pyragus vestuvėms, krikštynoms, gimtadieniams ir kitokioms iškilmėms. Visus užsakymus mes išpildome kuo geriausiai.
532 Grand St., Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 4-8802

WINTER GARDEN TAVERN, Inc.
ŠOKIAI
PENKTADIENIŲ VAKARAIS
BARAS, RESTORANAS,
SALĖ vestuvėms, parengimams, susirinkimams etc.
Vyt. BELECKAS,
savininkas

1883 MADISON ST. BROOKLYN 27, N. Y.
Tel. EV. 2-9586 (Prie Forest Ave. stoties). Ridgewood

WAGNER THEATER
KASDIEN DVI FILMOS VOKIEČIŲ KALBA
PASAULINĖ KRONIKA
Filmos keičiamos penktadieniais visai savaitei
110 WYCKOFF AVE., BROOKLYN, N. Y.
Patogus privažiavimas:
Kasa atidaryta 1 val. kasdien. Tel. HE 3-2613
BMT Subway — Canarsie Linija iki DeKalb Ave. Stoties

JOE & RUDY'S BAR and GRILL
NAMŲ GAMYBOS MAISTAS
MŪSŲ SPECIALYBĖ
150 N. 4th St., Brooklyn 11, N. Y. (Bedford Ave. kampas)
EVergreen 4-8325

Tel. EVergreen 6-5181
KARL EHMER — PORK STORES
Geros rūšies įvairios mėsos, paukštiena, dešros, kumpiai ir kiti maisto produktai šiose krautuvėse:
68-38 Myrtle Avenue, Glendale, N. Y.
68-38 Forest Avenue, Ridgewood, N. Y.
136-59 Roosevelt Avenue, Flushing, N. Y.
60-04 Woodside Aenue, Woodside, N. Y.
185-24 Horace Harding Bld., Fresh Meadows, Flushing
219 Jamaica Avenue, Queens Village, N. Y.
176 Rockaway Avenue, Valley Stream, N. Y.
4380 White Plains Road, Bronx, N. Y.
19 West Post Road, White Plains, N. Y.
MAIN STORE
6202-10 MYRTLE AVE. GLENDALE 27, N. Y.

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

STEPHEN AROMISKIS
(ARMAKAUSKAS)
423 Metropolitan Ave., Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 7-4335 Koplyčia Laidotuvėms

MATHEW P. BALLAS FUNERAL HOME
MATHEW P. BALLAS, Direktorius — ALB. BALTRŪNAS-BALTON, Reikalų Vedėjas
660 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.
Tel. STagg 2-5043 NOTARY PUBLIC

JUOZAS GARŠVA
231 Bedford Avenue, Brooklyn, N. Y.
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS
Telefonas, EVergreen 8-9770

SHALINS FUNERAL HOME
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
F. W. SHALINS, Jr. — J. B. SHALINS
84-02 Jamaica Avenue, Woodhaven, N. Y.
Tel. VIrginia 7-4499 Koplyčia Laidotuvėms

MARCY FUNERAL HOME, Inc.
AUGUST P. GUSTAS, Prezidentas
354 MARCY AVENUE BROOKLYN, N. Y.
(KOPLYČIOS SUTEIKIAMOS IR KITUR)
EVergreen 7-4774

PATRICK FUNERAL HOME
635 NORTH WOOD AVENUE, LINDEN, NEW JERSEY
Telephone LInden 2-4119

ROGERS FUNERAL HOME
P. RADZEVIČIUS, Direktorius
Telefonas, STagg 2-4409
410 METROPOLITAN AVE., BROOKLYN 11, N. Y.

Eastate of A. J. VALANTIEJUS
V. R. VALANTIEJUS, Mgr.
GENERAL INSURANCE AGENT
54-41 — 72nd Street, Maspeth, L. I., N. Y.
NOTARY PUBLIC. Tel. NEwton 9-4464

Visi šie laidotuvių direktoriai išnuomoja automobilius įvairiems reikalams

Namai pardavimui
NAMŲ SAVININKAMS: Turime šimtus nuomininkų, kuriems greitai reikia buto Brooklyne arba Queens County. Mes galime jūsų butą išnuomoti tokiam nuomininkui, kuris jums patinka. Butas gali būti su arba be centralinio šildymo. Patys nuomininkai išdekoruos visą butą. Už visą šį pa tarnavimą savininkui nereikia nieko mokėti. Jeigu turite arba netrukus turėsite tuščią butą, tuojau skambinkite mums telefonu: VIrginia 9-0842.
APDRAUDA - INSURANCE
Mūsų apdraudos ekspertai tinkamai sutvarko ir parūpina visokią apdraudą namams, bizniams, automobiliams, baldams ir Life insurance. Bet kurios apdraudos reikalu, prašome kreiptis mūsų įstaigon.
ORMAN & MICHELSON
111-15 Jamaica Avenue
Richmond Hill, N. Y.
VIrginia 9-0842
arba VIrginia 7-4111
Valandos: Kasdien iki 8 val.

GERIAUSIS
INSURANCE
IR
REAL ESTATE
Patarnavimas pas
ORMAN & MICHELSON
111-15 JAMAICA AVE.
Richmond Hill 18, N. Y.
Telefonai:
VIrginia 9-0842 ir
VIrginia 7-4111

NERVINĖ

Alexander's Nervinė, kuri turėtų veikti nuo nervų ligų, yra mišinys stiprių ir brangiausių šaknų, žiedų, žievių ir žolių, ir tas mišinys padeda nuo visokių nervų sujrimų, galvos skaudėjimų, kvaišimų, isterijos, rūpesčio, susikrimtimo, bemiegės, karščiavimų, išgąsčio, persidirbimo ir kitų nervinių negalavimų. Gerdamas tą mišinį gauni maistą nervams šios gyduolės kainuoja -5.00 svaras. Už $2.00 prisiunčiame 5 uncijas. Į Kanadą $2.25.
ALEXANDER'S CO.
414 Broadway
South Boston 27, Mass.

POLAKAS GARANTUOJA, kad galima mokėti brangiau, bet negalima suruošti geresnių laidotuvių

$250 ąžuolinis karstas
Laidotuvių kaina nėra problema, nes mes turime didelį pasirinkimą karstų.
Audeklu dengtas nuo -95
Ąžuolinis nuo $250
Mahagoni med. nuo $495
Metaliniai nuo $385
Nemokamai koplyčia
Antanas Polakas
LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA
151 METROPOLITAN AVE.,
Brooklyn, N. Y.
Telefonas EVergreen 7-8479

LITHUANIAN AMERICAN AUTO SCHOOL
Užsirašykite į auto mechanikų ir šoferių mokyklą
GR. 7-8951

Padėsime jums egzaminuose išrūpinti vairuotojų leidimą. Mūsų mokiniai išmokę gauna diplomus. Padedame gauti darbą. Pamokos dienomis, vakarais ir sekmadieniais. Instruktoriai patyrę savo srities žinovai. Mokykla veikia nuo 1916 m.
L. TIKNEVIČIUS, Direktorius
Metropolitan Auto School
155 2nd AVENUE
Tarp 9-10 gatvių, New York City

ALLIANCE CRYSTAL COCKTAIL BAR
Kazys ir Alvina Buivid.
Vienas iš gražiausių kabaretų miesto. Geriausios rūšies maistas, įvairiausi gėrimai
KASDIEN "FLOOR SHOW" IR ŠOKIAI
Kabarete muzika prie baro.
80 ST. MARKS PLACE NEW YORK, N. Y.
(Ch. Sq. Ir 1st Avenue) GRamercy 7-9755

Telefonas EVergreen 4-8954
PARAMOUNT BAR & GRILL
STANLEY MISIŪNAS IR SŪNUS EDWARDAS MISIŪNAS SAVININKAI
Lietuviška Užeiga, kur visi mylėti užeiti
Pavieniai ir su šeimoms ir svečiai busite malonai aptarnauti
Importuoti Kūrinėliai — Užkandžiai — Televizija — Muzika — Sports
502 GRAND ST., kampas Union Ave. BROOKLYN, N. Y.

Telefonas: EVergreen 7-7411
LISAUSKO ANGLIŲ KOMPANIJA
KLEEN KOL COAL CO.
Anglys, Coke ir Aliejus
496 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
Gyvenamoji vieta:
65-43 Grand Ave., TWining 4-8087 Maspeth, N. Y.
Telefonuoti po 5 val. vakarais

POVILANŠKŲ BARAS IR RESTORANAS
SALĖ ŠEIMYNINĖMS PRAMOGOMS
158 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.
Tel. EVergreen 4-9737

PHILIP BENDER
AVALINĖS KRAUTUVĖ
Mūsų krautuvėje galima gauti batų, tinkamų visiems keturiems metų sezonams.
Lietuviams ypač gerai žinoma mūsų avalinės kokybė.
245-247 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y.
Telefonas: EV. 7-2043

M. and Z AUTO COLLISSION WORKS
I. MALDUTIS ir Z. ZALIAUSKAS
(Tarp Morgan ir Bushwick Ave.)
Tel. EV 8-9794
Lietuvių specialistų auto taisymo dirbtuvė
937 Grand St., Brooklyn 11, N. Y.

PIRKDAMI BALDUS DIRBTUVĖJE JŪS SUTAUPYSITE 50 NUOŠIMČIŲ
(Parodę šį skelbimą)
Mes kviečiame aplankyti mūsų minkštų baldų dirbtuvės parodą ir pasinaudoti šia proga.
Mes gaminame baldus pagal užsakymą ir individualų skonį, duodami penkių metų garantiją.
Niekur nerasite gražesnių, tvirtesnių ir geresnių baldų, kaip mūsų keturių aukštų dirbtuvėje.
Mūsų gamybos baldai lietuviams yra žinomi nuo 1928 metų. Dabar mes same pasiruošę patarnauti ir naujakuriams.
ATLANTIC UPHOLSTERY CORP.
(Prieš Williamsburg Savings Banką)
174 BROADWAY (Driggs Ave.) BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EVergreen 7-1954

JULIUS' RESTAURANT
JULIUS DAUGMAUDIS,
Savininkas
ĮVAIRŪS GĖRIMAI, PIRMOS RŪŠIES MAISTAS
273 GRAND STREET, BROOKLYN 11, N. Y.
EVergreen 4-9533.

Tel. VIrginia 9-3112

PARK FLORIST
Matthew Mažeika
Gėlės pristatomos į bet kurią pasaulio vietą.
8015 JAMAICA AVE., WOODHAVEN 21, N. Y.
(Skersai nuo Haven teatro)

NORITE GEROS — MENIŠKOS
FOTOGRAFIJOS:
PORTRETO,
ŠEIMOS,
VAIKŲ,
įvairių progų nuotraukų?
Jums geromis sąlygomis padarys
VYT. MAŽELIS,
baigęs New York Institute of Photography,
422 MENAHAN STREET, BROOKLYN, N. Y.
skambinti tel. HY 7-4677

New Yorkas ir Apylinkė

Pas mus

Pranas Mocejūnas, advokatas iš Rochester, N. Y., su mona ir sūnum nuvykęs į Virginia Beach, Va., siunčia mums linkėjimus. Vėliau jis vyksta į Camden, N. J., aplankyti draugų.

K. Šilbajoris ir **E. Kaminskas** studentų skautų Vytėno korporacijos New Yorko skyriaus nariai, lankėsi Waterbury, Conn., kur buvo skautų vadovų dviejų dienų kursai.

Izabelė Dilienė, žinoma New Jersey lietuvių veikėja, birželio 28 d. draugų tarpe paminėjo savo gimtadienį.

M. Krupavičius, prelatas, VLIKo pirmininkas, liepos 28 d. grįžta į Vokietiją. Kartu vyksta ir to komiteto vykdomosios tarybos pirmininkas K. Žalkauskas su žmona.

Jieva Trečiokienė praneša, kad jos vadovaujamo Newarko Moterų Klubo narės liepos 15 d. Kaunas Bus Co. autobusu vyksta į SLA vasarnamį, Atlantic City, N. J.

J. J. Bačiūnas, Tabor Farm vasarvietės (Michigan valstybėje) savininkas, grįždamas iš SLA seimo, buvo sustojęs aplankyti Pr. Lapienės vašarvietę Stony Brook, L. I.

P. Šimėnienė, Moterų Vienybės pirmininkė, kviečia visus dalyvauti Moterų Vienybės išvažiavime, kuris įvyks šį šeštadienį, liepos 10 d. Janušų vasarvietėje, Islip L. I.

Kazys Trečiokas, A. S. Trečioko realto, apdraudos ir kelionių biuro vedėjas Newarke (315 Walnut St.), rūpinasi ir Vienybės laikraščio reikalais: priima prenumeratą, skelbimus ir t.t.

Mindaugas Tomkus, bolševikmetyje žuvusio majoro Tomkaus sūnus, grįžo iš Korėjos su seržanto laipsniu. Už pasižymėjimą Korėjos kare, jis yra apdovanotas garbės ženklais.

Rom. Kezys, žinomas skautų ir studentų veikėjas, redaguoja jaunimo skyrių Karjo žurnale. Pirmasis skyrius pasirodė birželio mėnesio leidinyje.

Alma Kasmočiūtė, Great Necko Steamboat Inn savininkė, liepos 14 d. Queen Elizabeth laivu išvyksta mėnesiui į Europą, kur ji aplankys Prancūziją, Italiją, Belgiją, Olandiją ir Angliją. Liepos 10 d. vakare Kasmočiūtei ruošiamos išleistuvės, kurios įvyks jos pačios užeigoje.

Jonas Jakaitis su žmona išvyko į Montrealį aplankyti savo giminių, p-nų Saprančiukų. Kartu su jais išvyko ir M. Petronienė.

L. Brelingas, po 20 metų pertraukos, vėl užsiprenumeravo Vienybę ir, asmeniškai atsilankęs redakcijoje, laikraščiui paliko piniginę auką.

PRIIMAMI VASAROTOJAI

Gražioje vietoje, žemės ūkyje prie ežero, priimami vasarotojai. Pramogos ir pasilinksminimai. 3½ val. nuo New Yorko miesto.

Kaina 20 dol. savaitei.

Vietos atostogoms ir savaitgaliams užsakomos iš anksto šiuo adresu:

J. Paknys, Box 126,
Thompson, Conn.
Telef. Putnam 8-7736

ĮSNUOMOJAMAS 6 KAMBARIŲ butas, 924 Madison St., Brooklyne. Kreiptis asmeniškai, arba telefonuoti: GL 5-8402.

UNITED INDUSTRIAL BANKAS MINI SAVO 25 METŲ SUKAKTĮ

Ką sako J. Garšva, to banko viceprezidentas

United Industrial Bankas, kuriame daugelis lietuvių turi biznio ir taupymo sąskaitas, šiais metais mini savo sidabrinę sukaktį. Jūsų reporteris kreipėsi į banko prezidentą Herbert Cohen, prašydamas jį painformuoti, kaip įstaiga buvo įkurta ir kaip ji per tuos 25 metus plėtėsi. Prezidentas atsakė:

"Aš jums galiu duoti informacijų, bet jos nebus tokios tikslios, kaip tos, kurias jūs galite gauti iš šio banko steigėjų. Vienintelis asmuo, kuris jus šiuo klausimu gali teisingai painformuoti apie banko praeitį, tai mūsų viceprezidentas Juozas Garšva. Kreipkitės į jį".

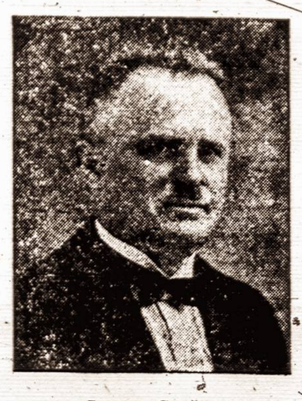

Juozas Garšva

Jūsų reporteris tai ir padarė. Juozas Garšva, kurį šių žodžių autorius rado sėdint prie savo įstaigos durų, malonėjo sutiko pasidalinti turimomis žiniomis.

Pirmasis, galima sakyti, steigiamasis, United Industrial Banko susirinkimas įvyko advokato Abraham S. Cohen raštinėje, 1928 metų rudenį. Susirinkime dalyvavo būrys asmenų, iš kurių vėliau dešimt pasirašė banko čarterį. Tais pačiais metais buvo nupirktos ir dabartinės banko patalpos, esančios 217 S. 4th St. Kad bankas galėtų veikti, reikėjo tuojau parduoti 200,000 dolerių sumai šėrų. Be to, kiekvienas banko steigėjas rūpinosi gauti indėlininkų. Šėro kaina buvo nustatyta 100 dolerių. Be to, kiekvienas šėrininkas dar pridėjo po 50 dolerių, ir ta suma sudarė banko rezervą. Šiandien United Industrial Bankas turi 2,000 šėrininkų ir 5,000,000 dolerių kapitalo.

Pasirodo, viceprezidentas Juozas Garšva, kuris pasirašė banko čarterį ir buvo pirmasis direktorius, yra vienintelis gyvųjų šio banko steigėjų. Pernai metais mirė pirmasis banko prezidentas ir, žinoma, jo organizatorius adv. Abraham S. Cohen. Jam mirus, J. Garšvai kurį laiką teko eiti banko prezidento pareigas. Vėliau velionio sūnus Herbert Cohen, toms pareigoms buvo išrinktas kuris savo laiku, lankydamas kolegiją, dar studijavo ir bankinį biznį. Nenuostabu, kad Juozas Garšva dabar pripažįsta, kad šioje srityje jaunasis Cohen daugelių atvejų yra pralenkęs ir tėvą.

Ta proga Juozas Garšva buvo paklaustas, ar šiais sukaktuviniais metais bankas, turėdamas pakankamai pinigų rezerve, nenumato plėstis. Į tai buvo atsakyta, kad banko direktoriai yra numatę statyti naujas patalpas, kurios būtų žymiai moderniškesnės, negu senųjų bankų. Pavyzdžiui, yra projektas statyti tokius namus, kur indėlininkas, atvažiavęs automobiliu, ir iš jo neišlipęs, galėtų depozituoti pinigus. Bet tai esąs tik projektas, ir kol tam reikalui nėra rasta tinkamo žemės sklypo, direktoriai nutarė laukti. Tuo tarpu senosios patalpos gerinamos: pernai metais pagražintas namo fasadas, o šį pavasarį banko viduje įrengta vėsinimo sistema.

Neabejotinas Juozo Garšvos nuopelnas, kad United Industrial Bankas savo indėlininkų ir net šėrininkų tarpe turi nemažai lietuvių. Bet, žvelgiant į praeitį, J. Garšvos vaidmuo šio banko augime taip pat yra matomas. Šiandien, po 25 metų, J. Garšvos įtaka banke, ypač jo direktoriate, yra didesnė, negu kitų. Ir ne vien todėl, kad jis prieš keletą metų buvo išrinktas banko viceprezidentu. Sveika Lietuvos "gaspadoriaus" nuovoka, kuria pasižymi J. Garšva, United Industrial Banko direktoriate, įvairių tautybių žmonių sudarytame, ypač jaučiama. Nenuostabu, kad šios sidabrinės sukakties proga United Industrial Banko direktoriatas sveikina Juozą Garšvą, kaip vienintelį gyvą banko steigėją.

Šia proga ir mes sveikiname J. Garšvą, linkėdami jam dar daug gražių darbo metų šioje, jo paties sukurtoje įstaigoje.

R

SKAUČIŲ DĖMESIUI

Skautės, norinčios vykti į skautų stovyklą rugpiūčio 28 ir rugsėjo 7 dienomis, netoli Bostono, renkasi liepos 3 d. 7 val. vak. Apreiškimo parapijos patalpose registravimuisi ir gavimui svarbių informacijų. Su savimi skautės atsineša po 5 dol. registravimo mokesčiui. Primenama, kad stovykion gali vykti skautės ne jaunesnės kaip 12 metų.

Negalinčios atvykti 5 dol. mokestį siunčia sekančiu adresu: M. Ingelevičiūtė, 347 Lincoln Pl., Brooklyn 38, N. Y. Tel. STerling 9-4563. Mokestis bus priimamas tik iki liepos 10 d.

LIETUVIAI LAIMĖJO

Brooklyno lietuvių futbolo komanda pirmą kartą laimėjo New Yorko valstybės pereinamąją taurę.

Šios taurės įteikimo iškilmės įvyko birželio 13 d. Angelų Karalienės parap. salėje, kur buvo susirinkę apie 150 sporto mėgėjų.

Sporto Klubo pirmininkas P. Katinas pasakė kalbą, džiaugdamasis šia pergale. Jis pabrėžė, kad latviai aktyviai prisidėjo prie šio laimėjimo.

German American lygos atstovas taurę įteikė komandos kapitonui Sabaliauskui.

Sveikinimo kalbą pasakė vicekonsulas V. Stašinskas, kuris Nepriklausomoje Lietuvoje žaidė LFLS futbolo komandoje kaip vartininkas ir atstovavo Lietuvą tarptautinėse rungtynėse.

Oficialiąjį dalį vadovavo A. Vakselis.

Menėje dalyje pasirodė aktorius V. Žukauskas ir pianistas A. Mrozinskas.

●

STUDENTŲ DĖMESIUI

New Yorko ir New Jersey studentai, kurie iki šiol dar nėra padavę savo žinių studentų metraščiui, prašomi kuo skubiausiai jas suteikti E. Kaminskui, 249 Ripley Place, Elizabeth 1, N. J. Reikalingos žinios yra: pavardė, vardas, gimtoji vieta, baigta gimnazija, lankomas universitetas, studijų sritis ir gyvenamoji vieta.

REIKIA 1000 NARIŲ

Birželio 23 d. Brooklyne įvyko Centrinio Šimtojo BALFo skyriaus narių metinis susirinkimas.

Po padarytos veikimo apžvalgos buvo išrinkta nauja valdyba, į kurią įėjo: kun. dr. Stasys Valiušaitis — pirmininku, Ona Terčijonienė — vicepirmininkė, Petras Minkūnas — iždininku, Juozas Valakas — propagandos reikalams nariu ir Antanas Sodaitis — sekretorium. Į Kontrolės Komisiją išrinkta — Vladas Kulpavičius, adv. Vincas Sruoginis ir Stasys Vaškys.

Aptariant veiklos planus nutarta įsijungti į BALFo dešimtmečio minėjimo New Yorke ruošimo darbus, o svarbiausia iki BALFo dešimtmečio seimo, kuris įvyks lapkričio 26—27 d.d. Clevelande, suverbuoti į BALFo centrinį skyrių 1000 naujų narių.

Narių verbavimas jau pradėtas. Pirmieji nariais įstojo rašytoja Nelė Mazalaitė-Gabė, inž. Juozas Gabė ir rež. Jurgis Blekaitis.

Visi lietuviai, pritarią šalpos darbams, yra kviečiami tapti BALFo nariais. Metinis nario mokestis yra tik vienas doleris.

●

Vasario 16 Gimnazijos 215 Rėmėjų būrelis, kuris rūpinasi mokinės Nijolės Taišerskaitės išlaikymu, gavo pranešimą, kad birželio 17 d. Heidelbergo Universiteto Klinikose, Vokietijoje, mirė Nijolės mamytė Stanislava Ivoškaitė-Teišerskienė, sulaukusi vos 41 m. amžiaus.

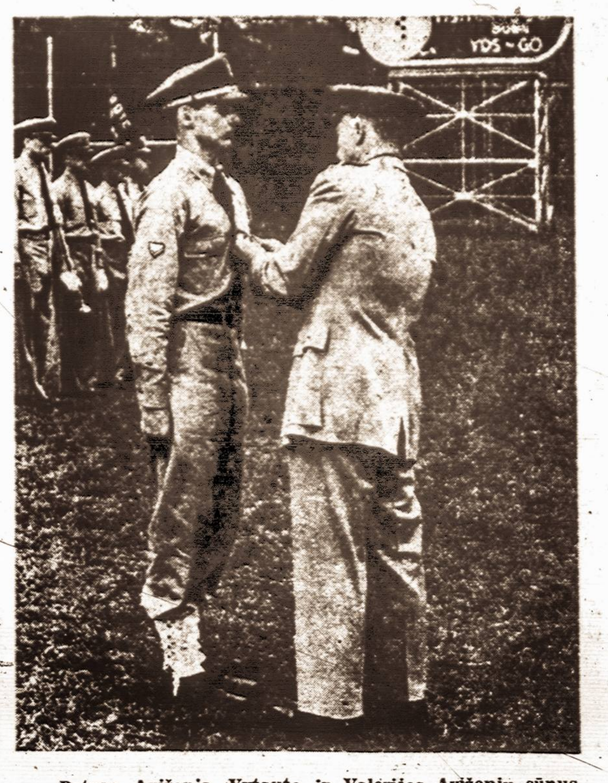

Petras Avižonis, Vytauto ir Valerijos Avižonių sūnus, grįžo iš North Carolina valstybės, kur Duke Universitete jis studijuoja chemiją ir kartu kariškus mokslus. Už pasižymėjimą kariškų mokslų studijose, kadetas Petras Avižonis apdovanotas sidabro medaliu. Jaunojo Avižonio tėvas dr. Vyt. Avižonis yra žinomas akių, ausų ir gerklės ligų specialistas.

BALFas RUOŠIA KONCERTĄ

Birželis jau baigiasi. Atostogos čia pat. Visi pradeda gyventi jų dvasia ir vasarojimo nuotaikomis. Beveik visų įstaigų darbo tempas lėtėja. Tik BALFo Centro patalpose susispietęs BALFo Dešimties Metų Veiklos Paminėjimui Ruošti Komitetas dar dirba visu įtempimu. Baigiami tvarkyti nauji kartotekų sąrašai, ruošiami minėjimui garsinti plakatai, spausdinami Akademijos — Koncerto bilietai ir t.t.

Minėjimas, kaip jau anksčiau buvo skelbta, įvyks spalio 17 dieną, Webster Hall salėje, New Yorke.

Koncertinei programai išpildyti yra pakviesti ir sutiko dalyvauti, daugelyje vietų koncertavę ir sužavėję lietuviškąją visuomenę menininkai: ką tik iš Kolumbijos (Pietų Amerikos) atvykęs žymusis mūsų smuikininkas prof. Izidorius Vasyliūnas, solistės: Prudencija Bičkienė ir Stasė Daugelienė. Jos žavės New Yorko lietuviškąją visuomenę ne tik solo, bet ir nepamirštamais duetais. Menininkams akompanuos muzikas Al. Mrozinskas. Šokiams gros Adomo Jezavito orkestras.

Juozas Valakas

TAUTINIO SAMBŪRIO IŠKYLA

Lietuvių Tautinio Akademinio Sąjūdžio iškyla įvyksta liepos 11 d., sekmadienį. Visi renkasi tą dieną 10—11 val. prie Bear Mountan Inn. Pietausime miške į pietus nuo šio restorano. Reikia atsivežti savo užkandžius. Labai graži vieta prie Hessian Lake, yra ir maudymosi baseinas.

Automobiliais į Bear Mountain State Park iš New Yorko ir jo apylinkių važiuoti dešiniuoju Hudsono upės krantu — route main west beveik ligi Bear Mountain Bridge arba kairiuoju krantu — route main, pervažiuojant Bear Mountain Bridge.

Iškylos vieta pasiekiama ir autobusais: Mohawk Bus Line — Port Authority Terminal (41 Street ir 8th Ave.). Kaina — $2,53 asmeniui perkant bilietą į abu galu.

Garlaiviai — Hudson River Day Line — išplaukia iš priepiaukų prie 42 ir 125 gatvių, o Sutton Line garlaiviai — išplaukia iš priepiaukos prie Battery ir 132 gatvės (New York City).

Valdyba kviečia iškyloje dalyvauti sambūrio narius ir draugus su šeimomis. Apie dalyvavimą reikia pranešti ligi liepos 8 d. pirmininkui Jurgiui Sirusui raštu ar telefonu: 86-17 76th Street, Wodhaven 21, N. Y., Tel. MI 2-1524.

ANTANAS IR MARIJA RUDŽIAI Į EUROPĄ

Inž. Antanas Rudis kartu su žmona liepos 8 d. iš New Yorko laivu SS United States išplaukė į Europą, kur praleis apie šešias savaites. Jie keliauja su Illinois Manufacturers Association organizuota pramoninkų ekskursija susipažinti su Europos pramone ir prekyba, o taip pat aplankyti istorinių ir meno atžvilgiu įdomesnes vietas. Rudžiai lankysis Anglijoje, Olandijoje, Belgijoje, Prancūzijoje, Vokietijoje, Šveicarijoje, Italijoje ir Ispanijoje. Rugpiūčio pabaigoje laivu iš Gibraltaro grįš į Jungtines Valstybes.

Šios pramoninininkų ekskursijos dalyviams lankantis įvairiuose Europos kraštuose numatyti oficialūs priėmimai pas tų kraštų vyriausybės atstovus, o taip pat Amerikos ambasadose, pasiuntinybėse ir konsulatuose.

Rudžiai žada, kiek sąlygos leis, susitikti ir su Europoje gyvenančiais lietuviais, susipažinti su jų gyvenimo sąlygomis ir veikla.

Inž. Antanas Rudis kartu su žmona yra stambios metalo apdirbimo įmonės — Rockwell Engineering Company, — esančios Blue Island, Illinois, savininkai. Jų įmonėje dirba apie šimtas darbininkų. Įmonė gamina plieno įrengimus laivynui, aviacijai, metalines dalis tiltų, užtvankų statybai, išpildo specialius užsakymus kariuomenei, geležinkeliams ir kitos rūšies plieno statyboms.

A. Rudis aktyviai dalyvauja lietuviškoje veikloje. Šiuo metu jis yra Amerikos Lietuvių Ekonominio Centro, Pirmininkas, Lithuanian Chamber of Commerce of Illinois prezidentas, Amerikos Lietuvių Tarybos narys, pirmininko L. Šimučio alternatas, Lituanistikos Instituto Patikėtinių Tarybos pirmininkas ir t.t. Marija Rudienė yra žinoma moterų veikėja, buv. Chicagos Lietuvių Moterų Klubo pirmininkė.

A. B.

MIČIULIO RŪBŲ KRAUTUVĖJE

Jūs galite gauti paltų ir siūtų žemesnėmis kainomis, negu bet kurioje New Yorko krautuvėje. *Bet, svarbiausia, jūs čia turite tą patį, šimto procentų vilnos ir pirmos rūšies darbo drabužių pasirinkimą. Nueikite persitikrinti!*

E. P. MITCHELL CO.
Manufactures of
FINE CLOTHES FOR MEN
1245 BROADWAY BROOKLYN 21, N. Y.
GL 5-2246

(Green Ave. kampas, pirmame aukšte, vienas blokas nuo Gates Ave. stotiesi važiuojant Broadway BMT Linija).

KAUNŲ MAISTO KRAUTUVĖ
Lietuviškos dešros, skilandžiai ir kiti maisto produktai.
52 Hudson Ave.,
Brooklyn, N. Y.
Tel. UL 8-7821

PARDUODAMAS 5 kambarių namas. Vanduo, elektra, gazas. Babylon, L. I., arti Belmont State Lake parko. Pusantro akro žemės. Miškas. Kreiptis nuo 7 iki 10 val. vak. šiuo adresu: Philip Mitchell: 6610 Grand Ave., Apt. 6D, Maspeth, N. Y.

STONY BROOK LODGE
Pr. Lapienės vasarvietė
SIŪLO KAMBARIUS ATOSTOGOMS, O SALĘ ir PARKĄ VASAROS POBUVIAMS.
Kainos visiems prieinamos.
SUSISIEKIMAS: automobiliais iš New Yorko 25 A kelu arba traukiniu iš Jamaica stoties į Stony Brook. Iš CONNECTICUT: iš Bridgeporto laivu persikelti į Port Jefferson. Stotyje ir uoste patelefonavus patinka vasarvietės mašinos.
ADRESAS:
Stony Brook Lodge, Stony Brook, Long Island, N. Y.
Telefonas: Stony Brook 7-0586. Vedėja Pr. Lapienė.

VISAME NEW YORKE NERASITE GRAŽESNIŲ IR PATOGESNIŲ SALIŲ, KAIP
GRAND PARADISE
Ką nerengtumėte — koncertą, vestuves, šokius, ar prakalbas — Grand Paradise gali tilpti nuo 25 iki 2000 dalyvių.
Reikalų Vedėjas
A. WEINSTEIN
320 GRAND ST. BROOKLYN 11, N.Y.
EVergreen 7-1123

MĖSOS URMO PARDAVIMAS
ALBRECHT & KOELBER
197 NORTH 6th ST. BROOKLYN 11, N. Y.
EVergreen 8-6322